

Energipolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om energipolitik. Yrkandena rör bl.a. energipolitikens övergripande inriktning, kärnkraft, olika typer av förnybar energi och energieffektivisering. I flera fall hänvisar utskottet till att de frågor som tas upp i motionerna diskuteras inom ramen för den parlamentariskt sammansatta Energikommissionens pågående arbete. Det gäller exempelvis frågor om kärnkraftens roll i det framtida energisystemet.

I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 70 yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2015.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Energipolitikens inriktning	7
Kärnkraft	18
Förnybar energi	29
Vissa gasfrågor	42
Energieffektivisering	49
Vissa övriga frågor	55
Reservationer	63
1. Energipolitikens övergripande inriktning, punkt 1 (M, C, L, KD)	63
2. Energipolitikens övergripande inriktning, punkt 1 (SD)	64
3. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (M)	66
4. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (SD)	67
5. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (L)	68
6. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (KD)	69
7. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 – motiveringen (C)	71
8. Kärnkraft, punkt 3 (M)	71
9. Kärnkraft, punkt 3 (SD).....	73
10. Kärnkraft, punkt 3 (L)	75
11. Kärnkraft, punkt 3 (KD).....	76
12. Förnybar energi, punkt 4 (SD).....	77
13. Förnybar energi, punkt 4 (C)	79
14. Förnybar energi, punkt 4 (L)	80
15. Förnybar energi, punkt 4 (KD)	80
16. Vissa gasfrågor, punkt 5 (SD)	81
17. Vissa gasfrågor, punkt 5 (KD).....	82
18. Energieffektivisering, punkt 6 (SD)	83
19. Energieffektivisering, punkt 6 (KD).....	84
20. Vissa övriga frågor, punkt 7 (SD).....	85
21. Vissa övriga frågor, punkt 7 (C)	86
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	88
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	88

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Energipolitikens övergripande inriktning**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1,

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1,

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 6,

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

2. **Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 19, 34 och 37,

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 3, 4, 10 och 12,

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,

2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2015/16:2451 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 och

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (L)

Reservation 6 (KD)

Reservation 7 (C) – motiveringen

3. **Kärnkraft**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 9 och 11,

2015/16:798 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,

2015/16:902 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1223 av Katarina Brännström (M),

2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:1365 av Ola Johansson (C) yrkande 1,

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,

2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2085 av Michael Svensson (M),

2015/16:2153 av Lars Eriksson (S),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7,

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och 12.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (L)

Reservation 11 (KD)

4. Förnybar energi

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 5, 13 och 16,
2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M)
yrkandena 1 och 2,

2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 11,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 11, 12 och 17
samt

2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (C)

Reservation 14 (L)

Reservation 15 (KD)

5. Vissa gasfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 15,

2015/16:950 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:1390 av Monica Green (S),

2015/16:2058 av Josef Fransson (SD) yrkande 2 och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21
och 27.

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (KD)

6. Energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24,

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 2,

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 15 och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 34.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (KD)

7. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 25,

2015/16:721 av Jan Lindholm (MP),

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2015/16:1097 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1425 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S),

2015/16:1567 av Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 28.

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

Stockholm den 11 februari 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Ulf Berg (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Hanna Westerén (S), Jessika Roswall (M), Maria Weimer (L) och Anders Lönnberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 68 motionsyrkanden om energipolitik från den allmänna motionstiden 2015.

Utskottets överväganden

Energipolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner dels om energipolitikens övergripande inriktning, dels om vissa specifika delar av denna inriktning. Utskottet hänvisar bl.a. till det pågående arbetet inom ramen för den parlamentariskt sammansatta Energikommissionen.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD), 2 (SD), 3 (M), 4 (SD), 5 (L), 6 (KD) och 7 (C).

Inledning

Energipolitikens mål

Enligt vad som anfördes i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 21 Energi) är det övergripande målet för energipolitiken att på kort och lång sikt trygga tillgången till el och annan energi på villkor som är konkurrenskraftiga med omvärlden. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Regeringen angav att detta och övriga relevanta mål för energipolitiken framgår av riksdagens beslut från juni 2002 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17).

Av budgetpropositionen framgick vidare att det i enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi har beslutats om ”ett antal energipolitiska mål” (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Därefter redovisades följande tre mål:

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- 20 procent effektivare energianvändning till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Vidare angavs det mål som finns inom Sveriges och Norges gemensamma elcertifikatssystem, dvs. att det ska tillkomma 26,4 terawattimmar (TWh) ny förnybar elproduktion på den gemensamma elcertifikatsmarknaden till 2020. Därutöver angav regeringen att riksdagen vid tidpunkten fortfarande beredde regeringens förslag om ett nytt finansieringsmål inom elcertifikatssystemet

(prop. 2014/15:123). Avslutningsvis redovisades att i enlighet med propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21, bet. 2012/13:NU6) ska insatser för forskning och innovation på energiområdet inriktas så att de kan bidra till uppfyllandet av uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken och relevanta energirelaterade miljö kvalitetsmål.

Energi politikens inriktning

I budgetpropositionen för 2016 angav regeringen att energi politiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den är central i arbetet med att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Regeringen framhöll att svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet, vilket skapar förutsättningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen av energisektorn.

Eftersom det långsiktiga perspektivet enligt regeringens mening sträcker sig längre än några mandatperioder är det angeläget att få till stånd en blocköverskridande överenskommelse. Regeringen har därför tillsatt en energikommission som ska lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energi politiken. Regeringens ingång i dessa samtal är bl.a. att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi.

Regeringen anser att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i den takt som forskarna ser och förutspår kommer det att få mycket allvarliga konsekvenser för livet på jorden. I Sverige kommer de största utsläppen av växthusgaser från transporter och industrier. Genom satsningar på förnybar energi, som ersätter fossila bränslen, skapar regeringen förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem. Regeringens ambition är att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Elcertifikatssystemet är ett effektivt styrmedel för att få en ökad andel förnybar el. Regeringen föreslog därför under 2015 att målet för elcertifikatssystemet skulle höjas till 2020 (se vidare nedan).

Solceller är en förnybar energiteknik som är gynnsam i ett klimatperspektiv. För att stimulera utbyggnaden av solceller satsar regeringen totalt 1 395 miljoner kronor under perioden 2016–2019 för detta ändamål. Därutöver har Energimyndigheten fått i uppdrag att ta fram ett förslag till strategi för ökad användning av solet i Sverige. Förslaget till strategi ska redovisas den 28 mars 2016.

För att stödja dagens positiva utveckling när det gäller vindkraft satsar regeringen totalt 60 miljoner kronor på samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad under perioden 2016–2019. I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att stödet för havsbaserad vindkraft ska

stärkas. På uppdrag av regeringen har Energimyndigheten utrett hur ett sådant stöd bör utformas.

Transporterna är den sektor inom energisystemet som ännu är till största delen fossilberoende. Enligt regeringen är en omställning av transportsektorn för att bryta fossilberoendet därför nödvändig och förutsätter, utöver en effektivisering och elektrifiering av transportarbetet, även en ökad andel biodrivmedel. Sverige har redan Europas högsta andel förnybar energi i transportsektorn, men arbetet med att fasa ut de fossila drivmedlen behöver intensifieras. Energimyndigheten tillförs resurser för att kunna ta en mer aktiv roll och samordna detta arbete.

Enligt regeringens uppfattning är ett effektivt utnyttjande av resurser (inklusive energi) grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimat, miljö och hälsa. Det kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och en tryggare energiförsörjning. Näringsdepartementet lät under 2014 en extern konsult göra en fördjupad analys av energieffektiviseringspotentialen. En slutsats var att styrmedelsportföljen för energieffektivisering behöver utvecklas för att potentialen till 2030 ska realiseras. Vidare redovisar regeringen att den har låtit Energimyndigheten utreda behovet av att införa ett kvotpliktssystem för energieffektivisering (s.k. vita certifikat).

Regeringen konstaterade vidare att forskning och innovation inom energiområdet är en viktig och integrerad del av energipolitiken. Utveckling av ny teknik och nya tjänster ökar möjligheterna väsentligt att minska kostnaderna för att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål. Insatserna fokuseras på områden inom vilka Sverige har en nationell styrkeposition i form av naturresurser och kompetens samt goda förutsättningar för export av teknik eller kunande.

En viktig del av utvecklingen av energipolitiken är enligt regeringens uppfattning att stärka den enskilda individens makt över sin användning av energi. Regeringen anser att en åtgärd som har förbättrat medborgarnas möjligheter att påverka utvecklingen av energisystemet är det nyligen införda systemet med skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el, vilket underlättar för de som vill producera el för egen användning. Regeringen avser att undersöka om förfarandet kan förenklas och om mikroproduktion av förnybar el ytterligare kan underlättas samt om fler (t.ex. s.k. andelsägd produktion av förnybar el) kan få del av skattereduktionen.

Regeringen anser att det är angeläget att kunderna på ett enkelt sätt får väsentlig information på sin faktura som kan vara viktig för att kunderna ska kunna vara aktiva på elmarknaden, och regeringen avser att inom en snar framtid återkomma i frågan med förslag till en skarpare reglering.

För att elkunderna ska kunna få enklare fakturor och smidigare byten av elleverantör och för att förbättra hanteringen av kundens förbrukningsdata har regeringen gett Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utveckla en ny modell för informationshantering på slutkundsmarknaden.

En ny informationsmodell är en viktig förutsättning för utvecklingen av nya produkter och tjänster på både den svenska och den nordiska elmarknaden.

Smarta elnät är enligt regeringen inte ett mål i sig utan en möjliggörare inom en rad olika områden och ett verktyg för att kunderna ska få ökad makt över sina kostnader. Regeringen säger sig ha för avsikt att tillsätta ett forum för smarta elnät med fokus på att främja och utveckla dialogen om smarta elnäts möjligheter.

Regeringen anser att energilagring kan bidra till ökad effektivitet i energisystemet. För att bidra till att öka enskilda kunders möjlighet att lagra sin egenproducerade el avsätter regeringen medel för bidrag till anläggningar för energilagring i hushåll. Därtill får Energimyndigheten medel att genomföra en satsning på kommersialisering och utveckling av teknik för energilagring.

Samhällets beroende av el ökar alltmer. Samtidigt förändras elsystemet genom en förändrad produktionsmix med en ökande andel förnybar energi. Kunder ges även bättre möjligheter att styra sin elanvändning. Det nordiska elnätet knyts alltmer samman med kontinenten och mot en integrerad europeisk energimarknad. Därmed förändras överföringsmönstren, och stamnätet behöver anpassas till framtidens behov. Svenska kraftnät planerar investeringar i nätet som uppgår till knappt 11,8 miljarder kronor under perioden 2016–2018, varav 3,4 miljarder kronor under 2016. Det är en kraftig ökning av utbyggnadstakten jämfört med historiska nivåer.

För att ta ett helhetsgrepp på energi- och klimatfrågor har EU-kommissionen presenterat ett förslag om en europeisk energiunion som bl.a. inkluderar en målsättning om att EU ska bli världsledande inom förnybar energi, vilket regeringen välkomnar. I diskussionerna om prioriteringarna inom energiunionen har regeringen argumenterat för att unionen ska bidra till uppfyllelsen av EU:s mål om att minska utsläppen med 80–95 procent till 2050. Regeringen understryker även vikten av en väl fungerande inre marknad eftersom detta är en förutsättning för att EU ska kunna uppnå sina klimat- och energimål på ett kostnadseffektivt sätt.

Motionerna

I motion 2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) slås det inledningsvis fast att den långsiktiga vision som Alliansen har antagit är att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Inriktningen vilar på Alliansens energiöverenskommelse, som ger konsumenter och industri en trygg energiförsörjning samt ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft. Motionärerna vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften (yrkande 6).

I motion 2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) konstateras det att det globala samhället står inför stora utmaningar när det gäller ett allt oroligare

och varmare klimat. Motionärerna betonar vikten av att genom politiska initiativ till grön omställning skapa förutsättningar för klimatsmarta arbeten som gör det möjligt att uppnå de uppsatta miljömålen. Ett antal goda exempel från Värmland med denna inriktning redovisas sedan i motionen, och ett tillkännagivande begärs om att regeringen ska beakta möjligheten till fortsatt stimulans av grön omställning som skapar arbete (yrkande 1).

Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2015/16:2447 av Lars Hjälmered m.fl. (M). Motionärerna anser att den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra tillgången till el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när vi behöver den. Alliansens energiöverenskommelse som antogs av riksdagen 2009 ligger fast, och motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande i linje med denna överenskommelse med innebörden att Sverige ska ha ett robust energisystem som står på de tre benen vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi (yrkande 1).

Även i Moderaternas kommittémotion 2015/16:2451 av Lars Hjälmered m.fl. framhålls att den svenska industrin behöver en trygg energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser. Sverige kommer att möta utmaningar inom de närmaste tio åren, framför allt när det gäller att klara effektbehovet när en ansenlig del av elproduktionen har tagits ur drift av tekniska, ekonomiska och politiska orsaker. För att klara en trygg energiförsörjning krävs en långsiktig energipolitik där kärnkraften används och värnas, där vattenkraftens roll inte minskar och där de möjligheter som kommer med ny, förnybar energi välkomnas (yrkande 3).

Sveriges och Europas fokus måste inriktas på energiforskning där målet är att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen, sägs det i kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD). Vidare anser motionärerna att utsläppsminskningar utan koppling till kommersiellt bärkraftiga innovationer är kostsamma och påverkar jobben och välfärden i Sverige och Europa negativt. Sverige och Europa måste enligt motionärerna därför inrikta sin energiforskning mot att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Dagens förnybara energislag klarar sällan ekonomiska, tekniska eller miljömässiga hållbarhetsmål, vilket gör att fossilt bränsle kommer att vara det dominerande energislaget i världen. Motionärerna vill ha ett tillkännagivande om att regeringen i både Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations gröna energi (yrkande 7).

I Sverigedemokraternas kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. sägs det att partiet vill föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv, vilket gör att Sverige kan upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Motionärerna anser att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning, vilket dock inte utesluter

att energisystem kan delas och utvecklas genom samarbete mellan nationer i Sveriges närområde.

En hög grad av självförsörjning är dock att föredra för att säkerställa att de energipolitiska målen ska kunna uppnås. Motionärerna framhåller att Sverigedemokraterna därför strävar efter att bibehålla och utveckla det svenska energisystemet, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar. Ett tillkännagivande om energipolitikens inriktning efterfrågas (yrkande 1).

I partimotion 2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) slås det fast att Sverige är och ska vara ett grönt föregångsland där bättre miljö och minskade utsläpp går hand i hand med ekonomisk tillväxt. Motionärerna betonar värdet av fossilfri energiproduktion och påpekar att Sverige tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har en säker, effektiv elproduktion till konkurrenskraftiga priser och med mycket små utsläpp av växthusgaser. De begär ett tillkännagivande från riksdagen med denna innebörd (yrkande 3).

I ett EU-perspektiv är det svenska fossilbränsleberoendet lågt, och Sverige kan genom att exportera klimatsmart el till närområdet spela en roll som föregångsland när det gäller att ställa om från ett fossilberoende. Genom sådan elexport kan Sverige även bidra till att göra EU mer energisäkert och våra grannländer mindre beroende av rysk gas. Motionärerna vill att riksdagen ska göra ett tillkännagivande med denna innebörd (yrkande 4).

Motionärerna anser också att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska uttala att Alliansens energiöverenskommelse ska ligga till grund för en blocköverskridande energiöverenskommelse (yrkande 5). De anser att det är bekymmersamt att regeringen på flera punkter föregår Energikommisionens arbete och därmed minskar dess betydelse.

Motionärerna vill rikta fokus på att minska Sveriges beroende av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion. De anser att Sverige behöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn och en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Att låta kärnkraften, vattenkraften, vindkraften och solkraften konkurrera på egna meriter är grunden för en liberal och fungerande energimarknad. Ett tillkännagivande med denna innebörd efterfrågas (yrkande 10).

Motionärerna konstaterar att den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är transportsektorn. De ser positivt på den elektrifiering av transportsektorn som pågår. I det sammanhanget efterfrågar de ett tillkännagivande från riksdagen om vikten av en stabil och koldioxidsnål energiproduktion som levererar ren el till eldrivna fordon (yrkande 12). Motionärerna anser att vattenkraft, kärnkraft och förnybar el har en viktig del i detta.

I partimotion 2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) konstateras det att energifrågorna i högsta grad är gränsöverskridande och att ett starkare EU-samarbete därför är eftersträvanvärt. I tider av ökad konflikt i vårt närområde och där bl.a. gasleveranser används som politiskt påtryckningsmedel behövs en trygg energiförsörjning på europeisk nivå. Motionärerna anser att Sverige

kan spela en viktig roll på en integrerad europeisk energimarknad och betonar att Sverige måste delta aktivt i arbetet med EU-kommissionens förslag till energiunion (yrkande 5).

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i den svenska ekonomin och avgörande för välfärden sägs det i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna framhåller att svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är också av stor vikt för de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Motionärerna vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energieffektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislag.

Vidare slår motionärerna fast att Kristdemokraterna fortfarande står bakom Alliansens energiöverenskommelse från 2009. Denna ger konsumenterna och industrin en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft. Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. Motionärerna begär ett tillkännagivande från riksdagen om att arbetet med klimat- och energifrågorna ska intensifieras på såväl nationell som internationell nivå för att de klimat- och energipolitiska målen ska kunna uppnås (yrkande 2).

Motionärerna framhåller vidare att Kristdemokraterna vill verka för en bred blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken inom den parlamentariska Energikommissionen. De anser emellertid att en sådan uppgörelse bör bygga vidare på Alliansens energiuppgörelse från 2009 och vill att riksdagen genom ett tillkännagivande framför detta till regeringen (yrkande 10).

När det gäller förnybar elproduktion anser motionärerna att elcertifikatsystemet har varit framgångsrikt men menar att på längre sikt ska subventionerna riktas till introduktion av ny teknologi och inte i evighet underhålla redan färdigutvecklad teknik. Därför bör det redan nu föras en diskussion om hur en nedtrappning av subventioner för elproduktion bör se ut efter 2020 (yrkande 19). Generellt sett anser motionärerna att subventioner bör riktas om från elbranschen till de sektorer som har de högsta klimatutsläppen. För Sveriges del handlar det i första hand om satsningar för lägre utsläpp i transportsektorn.

Motionärerna vill att EU:s energipolitik ska vara tillväxtfrämjande och långsiktigt hållbar. Därför måste energiförbrukningen i unionen effektiviseras och moderniseras. De anser att medlemsstaterna själva bär ansvaret för att trygga sin energiförsörjning, liksom för att effektivisera och modernisera sitt energiutnyttjande. EU:s standarder och målsättningar spelar dock en viktig roll för att underlätta och uppmuntra frihandel med energi och bör därför utvecklas. Motionärerna ser mycket positivt på utvecklingen av energiunionen för att uppnå målen för en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energi för EU och dess medborgare. De förordar ett riksdagsuttalande

med den innebörden (yrkande 34). Vidare påpekar motionärerna att det har blivit tydligt hur sårbar den europeiska energisäkerheten är. En beroendeställning i förhållande till exempelvis Ryssland äventyrar inte enbart energiförsörjningen och energisäkerheten utan också EU:s säkerhetspolitiska intressen. Motionärerna anser att EU ska uppmuntra medlemsstaternas egen utvinning, förädling och produktion av råvaror och förnybara energislag för att undvika en sådan beroendeställning. Detta anser de att riksdagen bör tillkännage för regeringen (yrkande 37).

Vissa kompletterande uppgifter

Energikommissionen

I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att den har för avsikt att tillsätta en energikommission för blocköverskridande samtal om energipolitiken. Energikommissionen tillsattes sedan under våren 2015 under ledning av energiminister Ibrahim Baylan. Enligt sina direktiv (dir. 2015:25) ska Energikommissionen vara parlamentariskt sammansatt med uppgift att lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken. Särskild tonvikt ska läggas på den framtida elförsörjningen. Kommissionen ska bl.a.

- ta del av och närmare analysera tillgängliga bedömningar av hur det framtida behovet av energi förväntas mötas enligt olika prognoser och scenarier och ställa samman två eller flera scenarier för tillförsel, överföring, användning och lagring av energi på längre sikt
- identifiera vilka förändringar i regelverken som kan komma att krävas för en samhällsekonomiskt effektiv utveckling av energisystemet och lägga särskild vikt vid försörjningen med el
- ta fram underlag för en bred överenskommelse om energipolitiken med särskilt fokus på förhållandena för elförsörjningen efter 2025–2030.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 januari 2017.

Kontrollstation 2015

I februari 2016 överlämnade regeringen en skrivelse till riksdagen med titeln Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimat Anpassning (skr. 2015/16:87). I skrivelsen gjorde regeringen bedömningen att de två målen för andelen förnybar energianvändning kommer att nås med dagens styrmedel och att målet om energieffektivisering också kommer att nås med befintliga styrmedel och åtgärder. Samtidigt angav regeringen att måluppfyllelsen är mer svårbedömd när det gäller energieffektivisering, men att effekterna av befintliga styrmedel och de åtgärder som beslutades i vårändringsbudgeten för 2015 och budgetpropositionen för 2016 förväntas sammanlagt leda till att målet uppnås. Flera av de åtgärder som bidrar till att reducera

utsläppen av växthusgaser bidrar också till en ökad andel förnybar energi och till en effektivare energianvändning.

Regeringen konstaterade också att eftersom Energikommisionen främst fokuserar på förhållandena för elförsörjningen efter perioden 2025–2030 kommer resultatet av Energikommisionens arbete inte att påverka uppfyllelsen av de energipolitiska målen till 2020.

Klimatpolitiskt ramverk

I januari 2015 gav regeringen den parlamentariskt sammansatta Miljömålsberedningen i uppdrag att utreda hur ett klimatpolitiskt ramverk för en långsiktig klimatpolitik ska kunna utformas i en bred politisk dialog. Syftet är att skapa stabilitet och tydlighet på vägen mot ett långsiktigt klimatmål.

I uppdraget till beredningen ingår att föreslå ett nytt långsiktigt klimatmål för Sveriges minskning av nationella utsläpp av växthusgaser till 2050. För att klimatmålen ska uppnås ska beredningen lämna förslag till en strategi med förändrade eller nya kostnadseffektiva och långsiktigt verkande styrmedel och åtgärder för olika delar av samhället. Beredningen ska också utreda om det bör införas en klimatlag, dvs. ett utvecklat regelverk för politiska beslut om utsläppsminskningar.

Uppdraget om ett förslag till ett klimatpolitiskt ramverk inklusive klimatmål ska redovisas senast den 1 mars 2016. En strategi med styrmedel och åtgärder för en samlad och långsiktig klimatpolitik ska lämnas senast den 1 juni 2016.

Energimyndighetens utredning om energisystemet efter 2020

Våren 2013 beslutade Energimyndigheten att påbörja en egeninitierad utredning: Energisystemet efter 2020. Inom ramen för utredningen undersöker och beskriver myndigheten olika tänkbara utvecklingar av energisystemet under perioden 2020–2050. Syftet är att skapa en dialog om energisystemets framtid och om vägval kopplade till det. Utredningen ska också ge underlag för beslut om energisystemets framtid.

I den första delen av utredningen har ett antal knäckfrågor och utmaningar för energisystemets långsiktiga utveckling identifierats. Det handlar om frågor där det finns olika uppfattningar om vilka vägval Sverige bör göra, eller där det finns svårlösta utmaningar på vägen mot ett hållbart energisystem.

Den första delen av utredningen redovisades i en rapport i februari 2015: Vägval och utmaningar för energisystemet efter 2020. Utredningens andra fas är att ta fram explorativa framtidsscenarier över samhället och Sveriges energisystem bortom 2020 och framåt 2050. I dessa undersöks ett brett spektrum av tänkbara utvecklingar av energisystemet. Scenariarbetet inleddes 2014 men pausades av myndigheten under en stor del av 2015 på grund av minskade resurser i vårbudgeten 2015. Scenariarbetet är emellertid igång nu igen, och resultaten ska enligt myndighetens plan publiceras i april 2016.

EU:s klimat- och energiramverk samt energiunion

I oktober 2014 enades EU:s stats- och regeringschefer om ett klimat- och energiramverk till 2030. Målen i överenskommelsen innebär att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Målen innebär också att energieffektiviseringen ska uppgå till 27 procent och att andelen förnybar energi ska vara 27 procent till 2030. Målet för minskningen av växthusgaser är bindande.

I februari 2015 presenterade kommissionen en ”ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik”. Strategin består av fem ömsesidigt förstärkande dimensioner:

- försörjningstrygghet
- inre marknad
- energieffektivitet
- minskade klimatutsläpp
- forskning, innovation och konkurrenskraft.

Kommissionen lyfter fram 15 konkreta åtgärder för att få till stånd energiunionen, och i en bilaga listas 43 nya initiativ och lagförslag för de närmaste fem åren. Europeiska rådet betonade vid sitt möte i mars 2015 att EU är fast beslutet att bygga en energiunion med en framåtsyftande klimatpolitik på basis av kommissionens meddelande.

Under hösten 2015 enades energiministrarna om slutsatser om styrningen av energiunionen.

Utvärdering av forskning och innovation på energiområdet

I regleringsbrevet för 2015 fick Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att utvärdera forskning och innovation på energiområdet. Utvärderingen skulle beskriva målpuppfyllelsen, redovisa resultat av olika insatser, och i den mån det var möjligt diskutera effekter av olika insatser.

Uppdraget redovisades i december 2015 i rapporten *Forskning och innovation för omställning av energisystemet – en analys av Energimyndighetens FoI-verksamhet (Rapport 2015:08)*. Tillväxtanalys gör bedömningen att Energimyndighetens verksamhet som utgår från statsbudgetens energiforskningsanslag (anslaget 1:4 utg.omr. 21 Energi) överlag fungerar väl, givet de förutsättningar som ges.

Tillväxtanalys anser dock att energiforskningen borde fokusera mer på omställningen till ett långsiktigt hållbart energisystem. Detta innebär att delar av forsknings- och innovationsverksamheten bör inriktas på några få insatser som bedöms komma att behövas om några decennier och som i dag ligger relativt långt ifrån kommersialisering på marknaden. Den inriktning som Tillväxtanalys förordar skulle innebära att regeringen förväntas peka ut några få områ-

den av särskild vikt för den långsiktiga energiomställningen. I en sådan process behöver regeringen även ta fram strategier för hur efterfrågan på ny teknik och nya tjänster ska stimuleras.

Innovations- och forskningsbehovet 2017–2020

I oktober 2015 överlämnade Energimyndigheten rapporten Bråttom med insatser för en hållbar energiomställning – Redovisning av uppdrag att utarbeta underlag inför kommande beslut om forskning och innovation till regeringen. I rapporten pekade myndigheten ut fem övergripande utmaningar för att nå ett hållbart energisystem. Dessa var att

- skapa ett helt förnybart energisystem
- säkerställa ett flexibelt och robust energisystem
- skapa ett resurseffektivt samhälle
- öka insatserna för innovationer för jobb och klimat
- möjliggöra samspel i energisystemet.

I december 2015 presenterade Energimyndigheten rapporten Helhetssyn är nyckeln som beskriver myndighetens syn på forsknings- och innovationsbehovet för perioden 2017–2020. I rapporten identifieras de utmaningar som samhället behöver möta inför omställningen till ett hållbart energisystem. Dessutom presenterades de verktyg och arbetssätt som Energimyndigheten förordar. Myndigheten föreslog bl.a. att energiforskningsanslaget ökas från dagens 1,3 miljarder kronor till 1,76 miljarder kronor per år.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar inledningsvis ställning till ett antal motioner om energipolitikens övergripande inriktning. Därefter behandlas några motionsyrkanden som på olika sätt berör vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning.

Energipolitikens övergripande inriktning

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den är central i arbetet med att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Liksom regeringen anser utskottet att svenska företag och konsumenterna måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet, vilket skapar förutsättningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen av energisektorn.

Utskottet instämmer också i regeringens uppfattning att klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga. Genom satsningar på förnybar energi som ersätter fossila

bränslen skapas förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem. Sverige ska på sikt ha 100 procent förnybar energi.

Det långsiktiga perspektiv som präglar både klimatfrågan och målsättningen att uppnå ett långsiktigt hållbart energisystem gör att utskottet – liksom regeringen – betonar värdet av att få till stånd en blocköverskridande överenskommelse om den framtida energipolitiken. Utskottet välkomnar därför det arbete som regeringen har initierat i form av en energikommission som ska lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken.

Mot bakgrund av det anförda och med särskild hänvisning till det arbete som pågår inom Energikommissionen vore det enligt utskottets uppfattning inte ändamålsenligt av riksdagen att låsa Energikommissionens arbete genom ett uttalande till förmån för den energiöverenskommelse som allianspartierna slöt 2009. De yrkanden som har den inriktningen i motionerna 2015/16:1362 (C, M, FP, KD), 2015/16:2249 (FP) och 2015/16:3149 (KD) bör därför avslås av riksdagen. Vidare konstaterar utskottet att den energipolitiska grundsyn som genomsyrar motion 2015/16:2854 (SD) till stor del står i kontrast till den ovan redovisade hållning som utskottet förespråkar. Motionen bör därför avslås av riksdagen i den aktuella delen. Även motion 2015/16:820 (S) bör avslås i den aktuella delen. Förslaget kan anses vara tillgodosett genom den energipolitik som förs och som utskottet står bakom.

Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning

Utskottet har i det föregående redogjort för sin övergripande syn på energipolitiken. De motionsyrkanden som är aktuella i detta avsnitt kan antingen anses helt eller delvis omfattas av den förda politiken eller vara så allmänt hållna att det vore mindre meningsfullt för riksdagen att bifalla dem. Med det anförda avstyrks motionerna 2015/16:2249 (FP), 2015/16:2261 (FP), 2015/16:2447 (M), 2015/16:2451 (M), 2015/16:2542 (SD) och 2015/16:3149 (KD). Samtliga motioner avstyrks i de här aktuella delarna.

Kärnkraft

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till bl.a. Energikommissionens pågående arbete avslår riksdagen motioner om kärnkraft.

Jämför reservationerna 8 (M), 9 (SD), 10 (L) och 11 (KD).

Motionerna

Svenskt näringsliv är beroende av en fungerande energiförsörjning med internationellt konkurrenskraftiga villkor, konstateras det i motion 2015/16:2153

av Lars Eriksson (S). Samtidigt redovisar motionären en oro för att händelser i vår omvärld hotar den svenska energiförsörjningstryggheten. Han noterar att EU har en strategi som går ut på att minska EU:s beroende av rysk energi och att eventuella sanktioner mot Ryssland skulle kunna äventyra de svenska energibolagens kärnbränslestrategi. Motionären anser att man mot bakgrund av händelserna i Europa bör överväga möjligheterna att eftersträva minsta möjliga sårbarhet för den svenska energiförsörjningen.

Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring, sägs det i de båda kommittémotionerna 2015/16:2444 och 2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M). Motionärerna pekar på att många av morgondagens utmaningar kan mötas med morgondagens teknik. När det gäller energiteknik ligger Sverige i framkant på många områden, och genom sina historiskt höga anslag till energiforskning markerade alliansregeringen att denna är en viktig del för att hitta svaren på framtidens energiutmaningar.

Energimyndigheten är den myndighet som fördelar statens forskningsresurser. Motionärerna konstaterar att myndigheten dock inte har någon möjlighet att stödja forskning inom kärnkraftsområdet. Om Sverige ska kunna hantera befintliga reaktorer, ha möjlighet att bygga nya och avveckla äldre reaktorer krävs det en bibehållen kompetensnivå och forskningskompetens. Motionärerna anser att det är av yttersta vikt att Energimyndigheten tillåts satsa på energiforskning med en inriktning som bidrar till alla relevanta kraftslag och delar av energiområdet. Ett tillkännagivande med denna innebörd efterfrågas (mot. 2015/16:2444 yrkande 2 och 2015/16:2447 yrkande 6).

I motion 2015/16:798 av Erik Ottoson (M) konstateras det att den tekniska utvecklingen inom kärnkraftsområdet har lett fram till säkrare och mer effektiva reaktorer som på ett ännu bättre sätt bidrar till att möta vårt ständiga energibehov. Enligt motionären har regeringen genom sin kärnkraftspolitik dock visat att de anser det vara icke önskvärt att kärnkraft finns med i planen för Sveriges framtida energiförsörjning. Motionären anser att Sverige behöver kunna stå på egna ben och därtill har potential att vara en nettoexportör av elenergi på den internationella marknaden. Mot den bakgrunden begär motionären ett tillkännagivande om att kärnkraften kommer att behövas för Sveriges framtida energiförsörjning (yrkande 1).

Kärnkraften är basen i den svenska elproduktionen och står för närmare hälften av den el vi använder under ett år, slås det inledningsvis fast i motion 2015/16:902 av Betty Malmberg (M). Kärnkraften är också viktig för klimatet. Alla länder måste bidra till att minska hotet mot klimatet, och motionären ser det som djupt allvarligt att regeringen genom skatthöjningar tvingar kärnkraftverk till en förtida stängning. Enligt motionären skadar denna politik klimatarbetet, och hon vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framföra till regeringen att kärnkraftsproduktion inte bidrar till växthuseffekten (yrkande 1). Därutöver efterfrågas ett tillkännagivande om att Sverige inte ska fasa ut befintliga, säkra och uppgraderade kärnkraftsreaktorer i förtid (yrkande 2).

I motion 2015/16:1223 av Katarina Brännström (M) konstateras det att fyra av Sveriges tio kärnkraftsreaktorer hotas av förtida stängning bl.a. som en följd av att en höjning av effektskatten hotar kärnkraftens lönsamhet. Motionären påpekar att koldioxidfri el bidrar till en stabil och konkurrenskraftig elförsörjning för svensk industri och att kärnkraften är nödvändig för den energikrävande basindustrin i Sverige. En framtida utveckling för basindustrin kräver en fortsatt tillgång till miljövänlig och kostnadseffektiv energi, och motionären anser att kärnkraft därför behöver vara en del i energimixen även i fortsättningen. Vidare redovisar hon uppfattningen att regeringen måste ge besked till de kärnkraftsintressenter som verkar i Sverige om vad som ska gälla för svensk kärnkraft under överskådlig tid. Ett tillkännagivande om svensk kärnkraft efterfrågas.

Det finns inga tecken på att behovet av el kommer att minska, konstateras det inledningsvis i motion 2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M). Samtidigt påpekar motionärerna att höjd effektskatt och höjda säkerhetskrav har bidragit till att öka kostnaderna för kärnkraftsleverantörerna, vilket bl.a. helt har stoppat Vattenfalls förberedande analyser för att eventuellt bygga nya reaktorer. Beslut om nedläggning riskerar dessutom att försvaga den svenska konkurrenskraften och energiförsörjningen. Motionärerna framhåller att basindustrin sysselsätter många i Sverige och att tillgången till en stabil och trygg energiförsörjning är direkt avgörande för dessa företag och deras anställda.

Motionärerna anser att framtidens energimarknad ska vila på olika pelare med bl.a. förnybar energiproduktion. De anser dock att det är ofrånkomligt att kärnkraften kommer att förbli betydelsefull under överskådlig framtid. Motionärerna begär ett tillkännagivande från riksdagen om att värna Sveriges framtida energiförsörjning (yrkande 2).

Kärnkraften står i dag för ungefär 40 procent av den svenska elförsörjningen, slås det fast i motion 2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M). Den rödgröna regeringen har emellertid skickat signaler om att kärnkraften inte är önskvärd i det svenska elsystemet, och flera besked har kommit om att ett antal reaktorer ska avvecklas. Detta ger i sin tur reaktioner hos de lärosäten som utbildar kärnkraftskompetens, och forskning inom kärnkraftsområdet blir mindre intressant. Motionären anser att staten bör ta ett större ansvar för att tillgodose utbildning och stödja relevant forskning till förmån för kärnkraftssäkerheten. Hon efterfrågar därför ett tillkännagivande om att Energimyndigheten bör få i uppdrag att stödja relevant forskning inom kärnkraftsområdet (yrkande 1).

I motion 2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) efterfrågas ett tillkännagivande om behovet av en beskrivning av konsekvenserna för den svenska industrins konkurrenskraft vid en förhastad stängning av svenska kärnkraftsreaktorer. Motionären påminner om att alliansregeringens historiska energiuppgörelse har gett Sveriges elproducenter tydliga förutsättningar och konsumenterna en säker elproduktion till konkurrenskraftiga priser.

Det råder nu ett mycket osäkert läge för den viktiga basproduktionen av el eftersom låga elpriser, en höjning av effektskatten och aviserade politiskt motiverade höjda säkerhetskrav gör att fyra av de tio svenska kärnkraftsreaktorerna kommer att stängas inom några få år. Motionären anser att regeringen bör ta fram en konsekvensbeskrivning av hur en förhastad stängning av kärnkraften kommer att påverka den svenska industrins konkurrenskraft och med det även jobben i Sverige.

I motion 2015/16:2085 av Michael Svensson (M) slås det fast att kärnkraften kommer att vara en stark, viktig och realistisk grundpelare i den svenska energiproduktionen under överskådlig framtid. Ett fortsatt lagande och lapande av alla åldrande befintliga reaktorer kommer dock att orsaka allt större problem de kommande åren. Energibolagen bör enligt motionärens uppfattning påbörja arbetet med att ersätta gamla kärnkraftsreaktorer med nya. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande framhålla kärnkraftens betydelse för svensk energiförsörjning.

En omställning till s.k. förnybar energi leder i realiteten till höjda utsläpp av klimatgaser, sägs det i kommittémotion 2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD). Tyskland är enligt motionärerna ett tydligt exempel på detta, där kolkraften byggs ut kraftfullt trots att landet även har världens mest ambitiösa satsningar på sol- och vindkraft. Motionärerna anser att det slår oerhört fel när kärnkraften, som är att betrakta som klimatneutral, ställs vid sidan av det som kallas ”förnybart”. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska verka för att kärnkraft ska likställas med s.k. förnybar energi och efterfrågar därför ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi (yrkande 10).

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom överskådlig framtid att utgöra grunden för svensk energiförsörjning, konstateras det inledningsvis i Sverigedemokraternas kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. Motionärerna menar att en nedläggning av svensk kärnkraft skulle vara ett direkt hot mot den svenska basindustrin och mot den svenska ekonomin. Därutöver skulle hushållen riskera att drabbas av än högre elpriser och ökad import av fossilbränslebaserad el. Motionärerna vill att riksdagen ska ställa sig bakom ett tillkännagivande om en långsiktig satsning på kärnkraft (yrkande 6).

I motionen redovisas också tveksamheter om kärnkraftsbranschens konkurrenssituation, och ett tillkännagivande om detta efterfrågas (yrkande 7). Motionärerna ser positivt på en satsning i form av forskning om och utveckling av svensk kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige. De vill att riksdagen ska uttala sig i linje med denna uppfattning genom ett tillkännagivande (yrkande 8).

Vidare anser motionärerna att man bör avskaffa den bestämmelse i miljöbalken (17 kap. 6 a §) som hindrar utbyggnaden av kärnkraften i Sverige. Där-

med skulle antalet reaktorer inte längre begränsas till dagens tio, och nya reaktorer skulle inte enbart få uppföras på en plats där det i dag finns andra kärnkraftsreaktorer (yrkande 12).

Det finns ingen framtid längre för ny kärnkraft, anförs det i motion 2015/16:1365 av Ola Johansson (C). Mot bakgrund av besluten om att avveckla reaktorerna Ringhals 1 och 2 av ekonomiska skäl bör det satsas på att göra Halland och Göteborg till ett centrum för energifrågan i Skandinavien. Motionären begär ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för att Ringhals blir ett forsknings- och kompetenscentrum för förnybar elkraft, transmission och distribution (yrkande 1).

I partimotion 2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) framhålls det att regeringen straffar ut svensk kärnkraft genom en höjd effektskatt. Motionärerna anser att det behövs en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom för klimatet, vilket är ett uppdrag som bör läggas på Energimyndigheten (yrkande 7).

Kärnkraften är en viktig del av basen i Sveriges elproduktion och svarar för lite mer än 40 procent av Sveriges totala elproduktion, konstateras det i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna anser att nya, säkrare kärnkraftsreaktorer är en förutsättning för att behålla den elintensiva industrins konkurrenskraft, och därmed Sveriges välfärd, utan att ersätta dagens elproduktion med fossilbaserad produktion. Mot den bakgrunden ser de det som extra viktigt att satsa på forskning inom såväl förnybar energi som kärnteknik för att trygga den framtida energiförsörjningen och därmed ge goda förutsättningar att möta Sveriges framtida energibehov (yrkande 9).

Motionärerna begär även ett tillkännagivande om vikten av att trygga energiförsörjningen genom förnybara energikällor innan politiska beslut tas som kan få omfattande konsekvenser för kärnkraftens framtid och Sveriges energiförsörjning (yrkande 11).

Vissa kompletterande uppgifter

Kärnkraftsproduktionen 2014 och 2015

Under 2014 producerades ca 62,2 TWh kärnkraft i de tio svenska kärnkraftsreaktorerna, vilket motsvarade ca 41,5 procent av den totala svenska elproduktionen det året. Enligt uppgifter från Svensk Energi i slutet av 2015 gav kärnkraften drygt 54 TWh under 2015, dvs. ca 13 procent lägre än 2014 bl.a. till följd av att det utfördes extra långa revisioner på några av reaktorerna. Variationerna i kärnkraftsproduktionen kan vara betydande över åren. Långa stopp till följd av moderniserings- och säkerhetsarbeten eller oplanerade händelser har gett en lägsta årsproduktion på 50 TWh ett år och en toppnotering på 75 TWh ett annat år.

Energimyndigheten har i scenarier för energisystemets utveckling tidigare antagit att effekthöjningar inom befintliga kärnkraftverk kommer att öka elproduktionen till 2020.¹ Mellan 2020 och 2030 antas sedan de tre äldsta reaktorerna tas ur drift, vilket gör att produktionen väntas minska till 57 TWh 2030. Dessa scenarier togs dock fram före de besked om förtida avveckling som reaktorägarna gav under 2015 och att Energimyndigheten kommer att redovisa nya scenarier under våren 2016.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner om att riksdagen bör uttala sig om kärnkraftens fördelar eller om att kärnkraften bör utvecklas ytterligare behandlades av utskottet våren 2015 (bet. 2014/15:NU9). Utskottet redovisade då den grundläggande inställningen att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. Vidare konstaterade utskottet att kärnkraftens framtida roll ofrånkomligen kommer att vara en central fråga inom ramen för den då aviserade energikommissionens arbete. Utskottet ansåg inte det vara nödvändigt eller lämpligt att riksdagen genom ett uttalande om kärnkraftens utveckling skulle föregripa Energikommissionens arbete. Motionerna avstyrktes således i de berörda delarna.

När det gällde ett motionsyrkande om att avveckla kärnkraften konstaterade utskottet att det råder delade meningar bland riksdagens partier om kärnkraftens framtid i Sverige. Utskottet ansåg inte att det fanns tillräckligt underlag eller vore lämpligt av riksdagen att uttala sig i detaljerade termer om när och hur en avveckling av kärnkraften bör inledas, som det efterfrågades i en motion.

Aviserad avveckling av fyra reaktorer

Under hösten 2015 beslutade ägarna av Ringhals att stänga två reaktorer under 2019–2020. Ägarna av kärnkraftverket i Oskarshamn har i sin tur meddelat att de avser att stänga Oskarshamn 1, och att Oskarshamn 2 – som har varit avstängd sedan 2013 – inte kommer att startas igen.

I januari 2016 varnade Torbjörn Wahlborg, chef för Vattenfalls kärnkraftsverksamhet, för att bristande lönsamhet i kärnkraftsproduktionen kan innebära att ytterligare reaktorer måste avvecklas i förtid.

Kärnbränslet i de svenska reaktorerna

I motion 2015/16:2153 (S) berörs frågan om kärnbränslet (uran) i de svenska reaktorerna, och det redovisas en viss oro för att tillgången till dylikt bränsle eventuellt kan hotas som en konsekvens av EU:s sanktioner mot Ryssland.

¹ Energimyndigheten har redovisat de långsiktiga scenarierna för energisystemet i en rapport (Scenarier över Sveriges energisystem – 2014 års långsiktiga scenarier, ett underlag till klimatrappporteringen, ER2014:19). I scenarierna studeras energisystemets långsiktiga utveckling utifrån beslutade styrmedel och flera antagna förutsättningar. Förutsättningarna fastställdes i januari 2014 och inkluderade styrmedel beslutade fram t.o.m. årsskiftet 2013/14.

I en underlagsrapport från Energimyndigheten till Energikommisionen i december 2015 (Energianvändning och energitillförsel – Underlag till Energikommisionen) framgår det att kärnbränslemarknaden är global och väl konkurrensutsatt. Dels finns gruvor i många länder fördelat på alla världsdelar, dels finns tillverkning av färdigt bränsle i ett flertal anläggningar runt om i världen. I Västerås tillverkar Westinghouse Electric Sweden AB kärnbränsle för världsmarknaden och till viss del även för de svenska kärnkraftverken.

I rapporten konstateras det vidare att kraftverken upphandlar råvara och produktion av bränsleelement separat. På så sätt har de svenska kraftverken kontroll över råvaruförsörjningen oavsett var bränslet tillverkas. Det framgår också att de svenska kärnkraftverken har lite olika strategier för sin bränsleförsörjning men att bränsleförsörjningen baseras helt på affärsmässiga grunder och att kraftverken därmed har ett naturligt incitament att minska risken i sin bränsleportfölj. Oaktat om risken är ekonomisk eller geopolitisk innebär det att riskspridning blir en naturlig företagslogik. Det framgår vidare att marknaden för samtliga steg i bränsleprocessen är global och välfungerande, och både Vattenfall och OKG anger att beroendet av enskilda leverantörer eller regioner är mycket svagt.

Energiförsörjningens sårbarhet

Med anledning av vad som sägs i den nyss refererade motion 2015/16:2153 (S) kan det även nämnas att Energimyndigheten enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap årligen ska analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde (energiförsörjningen) som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området.

I rapporten Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 (ER2015:22) finns en sammanfattning av kunskapsinhämtning, omvärldsbevakning, analyser, samverkan m.m. som Energimyndigheten bedriver inom området trygg energiförsörjning.

Här kan också nämnas att Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) analyserar energisystem med inriktning mot försörjningstrygghet, säkerhetspolitik och klimataspekter. Institutet arbetar såväl med omvärldsanalys inom energiområdet på global nivå som med enskilda aktörers försörjningstrygghet, vilket berör såväl dagens energiberoenden som den framtida utvecklingen av energisystemet. I de framtidsinriktade studierna studeras bl.a. energifrågans säkerhetspolitiska dimensioner (t.ex. energi som maktmedel), svensk och europeisk försörjningstrygghet och krisberedskap samt kopplingen mellan klimatpolitik och energisäkerhet.

Regeringen om kärnkraften

I budgetpropositionen för 2016 konstaterade regeringen att det finns behov av att förstå hur energisystemet behöver anpassas när befintliga kärnkraftsreak-

torer börjar fasas ut. Regeringen hänvisade i det sammanhanget till Energikommissionens pågående arbete. Energikommissionen ska finna lösningar på de utmaningar som beskrivs ovan och ta fram underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken. Vidare konstaterar regeringen att fyra kärnkraftsreaktorer kan komma att stänga inom de närmaste tio åren. Eftersom alla de svenska kärnkraftverken är lokaliserade till södra Sverige, där det i dag råder ett konsumtionsöverskott, har regeringen inlett en översyn av effektreserven. Effektfrågan är, enligt vad som sas i budgetpropositionen, även en av de viktigaste frågorna som ska behandlas av Energikommissionen.

Under hösten 2015 besvarade energiminister Ibrahim Baylan ett antal frågor i riksdagen som på olika sätt gällde regeringens syn på kärnkraftens framtid i Sverige. I ett svar på en fråga från Betty Malmberg (M) om kärnkraft och elintensiv industri (fr. 2015/16:104) i mitten av oktober konstaterade ministern att de besked om stängning av de äldsta kärnkraftsreaktorerna som har getts av både Vattenfall och Eon inte var oväntade.² Ministern påpekade att marknadspriserna på el har varit låga under en tid och förväntas vara så en lång tid framöver. Vidare framhöll han att prisnivån baseras på att det finns ett överskott av el på marknaden och att det naturliga i en sådan situation är att de produktionsenheter som har svårast att täcka sina kostnader – oftast de äldsta – tas bort från marknaden. Med hänvisning till ett uttalande från Vattenfalls koncernchef menade ministern att beskedet om stängning främst förklarades av den sammantagna effekten av ett halverat elpris sedan 2010 och behovet av investeringar för att öka säkerheten i kärnkraften. Höjningen av effektskatten ansåg ministern inte vara orsaken till att Vattenfall vill stänga Ringhals 1 och 2 i förtid. Energiministern framhöll också att regeringen tidigt gjorde bedömningen att denna situation skulle kunna uppstå, vilket var en av anledningarna till att Energikommissionen tillsattes. Vidare framhöll ministern att regeringen vill säkerställa att alla Sveriges elkunder ska ha tillgång till el även när behovet är som störst och att regeringen därför har aviserat en förlängning av den s.k. effektreserven till 2025.

I början av december 2015 besvarade energiminister Ibrahim Baylan en fråga av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) om vad regeringen vill med kärnkraften och om regeringen anser att byggandet av ny kärnkraft bör förbjudas (fr. 2015/16:377). Ministern hänvisade till gällande regler för uppförande av nya reaktorer (se följande avsnitt) som beslutades av riksdagen våren 2010 och till pågående arbete inom Energikommissionen. Ministern konstaterade avslutningsvis att regeringen inte bedriver något arbete som är inriktat på att förbjuda byggandet av ny kärnkraft.

Den 28 januari 2016 bevarade statsminister Stefan Löfven (S) en fråga från Jan Björklund (L) om kärnkraftens utveckling (prot. 2015/16:60). Statsministern hänvisade i sitt svar till att flera aktörer har efterfrågat en långsiktig lösning på energifrågan och att Energikommissionen jobbar med precis detta.

² Eons storskaliga elproduktion samlas numera under namnet Uniper.

Vidare konstaterade statsministern att det gällande regelverket för kärnkraftsutbyggnad tillkom under alliansregeringen men att det låga energipriset gör att det inte tillkommer några nya kärnkraftverk. Statsministern påminde också om att regeringens ingång i de samtal som ska föras inom ramen för Energikommissionen är att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi.

Kärnkraft och vissa bestämmelser i miljöbalken

I motion 2015/16:2854 (SD) omnämns bestämmelsen i 17 kap. 6 a § miljöbalken (1998:808). Denna bestämmelse beslutades av riksdagen våren 2010 som ett led i den förra regeringens strävan att skapa förutsättningar för ett generationsskifte i det svenska kärnkraftsbeståndet (prop. 2009/10:172, bet. 2009/10:NU26). Bestämmelsen innebär att regeringen vid sin prövning av en ny kärnreaktors tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken endast får tillåta denna reaktor om den är avsedd att

1. ersätta en kärnkraftsreaktor som efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi och som kommer att vara permanent avstängd när den nya reaktorn tas i kommersiell drift
2. uppföras på en plats där en kärnkraftsreaktor efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi.

Höjd kärnavfallsavgift

Den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnteknisk anläggning som ger eller har gett upphov till restprodukter ska betala en kärnavfallsavgift och ställa säkerheter. Syftet är att skapa ett stabilt finansieringssystem för en säker hantering av kärnavfallet och för kostnader som uppkommer när reaktorerna inte längre är i drift. Avgifterna finansierar också forskning och utvecklingsverksamhet inom området.

I december 2014 beslutade regeringen att höja kärnavfallsavgiften för perioden 2015–2017 från 2,2 öre till 4 öre/kWh producerad kärnkraftsel. Avgiftshöjningen motiverades i huvudsak med att de förväntade kostnaderna för avveckling och slutförvar har ökat, att Kärnavfallsfondens framtida avkastning förväntades bli låg och att inbetalade avgifter blir lägre än vad de tidigare prognoserna hade visat.

I regeringens propositionsförteckning från januari 2015 angavs att en proposition om reglerna för finansiering av kärnavfallshanteringen skulle lämnas till riksdagen i maj 2015. Någon sådan proposition lämnades emellertid inte, och enligt uppgift bereds frågan alltjämt inom Regeringskansliet.

Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

När riksdagen i december 2014 ställde sig bakom allianspartiernas budgetförslag för 2015 innebar det att regeringens förslag om att höja skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer inte vann gehör. I propositionen Vårändringsbudget för 2015 presenterade regeringen emellertid förslag till förändringar inom

skatteområdet, varav ett rörde höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (prop. 2014/15:99). Regeringen angav att höjningen görs dels för att beakta förändringar i den allmänna prisutvecklingen och realvärdesäkra skatteintäkterna, dels för att skapa ytterligare finansiellt utrymme.

Enligt lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt tas skatt ut på den högsta tillåtna termiska effekten i kärnkraftsreaktorer. Skatten kan likställas med en extra skatt som lagts på vissa företag och är därmed att betrakta som en skatte-sanktion. Den 1 augusti 2015 höjdes skatten från 12 648 kronor till 14 770 kronor per MW och kalendermånad.

Forskning och utveckling med inriktning på kärnkraft

Av budgetpropositionen för 2016 framgår att det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet är att insatser ska inriktas så att de kan bidra till uppfyllandet av uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken samt energirelaterade miljöpolitiska mål.

I enlighet med vad som angavs i propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21) är verksamheten indelad i sex temaområden varav ett betecknas Kraftsystemet. Detta temaområde innefattar elproduktion från de förnybara energikällorna vatten, hav, vind och sol samt teknik för kraftöverföring och distribution av el. Verksamheten inom kraftområdet vägleds av en vision för kraftsystemet 2050 som bl.a. ser Sverige som internationellt erkänt för ett 100 procent hållbart kraftsystem och effektivt energiutnyttjande och som en nettoexportör av el.

Av detta följer också att utvecklingsinsatser inom kärnkraftsområdet inte kan finansieras med medel från energiforskningsanslaget inom statsbudgetens utgiftsområde 21 Energi. Dylig forskning och utveckling (FoU) ligger därför inte heller inom Energimyndighetens ansvarsområde. Däremot finansierar Vetenskapsrådet forskning om fusion och fission. Vissa forskningsinsatser om kärnkraft stöds även av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Energiforsk arbetar tillsammans med svensk och finsk kärnkraftsindustri samt SSM.³ Forskningen syftar framför allt till att bibehålla eller stärka säkerhetsmarginaler men även till att utveckla en kostnadseffektiv drift av de befintliga kärnkraftverken. Energiforsks program North European Power Perspectives (NEPP) genomför systemanalyser av energisystemets och energianvändningens utveckling; bl.a. studeras kärnkraftens roll i energisystemet.

Svenskt Kärntekniskt Centrum (SKC) stöder utbildning, forskning och utveckling inom kärntekniska tillämpningar vid högskolor och universitet i Sverige. Syftet är att attrahera, utveckla, och behålla den kärntekniska kompetens som krävs för en fortsatt säker och effektiv drift av de befintliga kärnkraftverken och för att kunna delta i den fortsatta utvecklingen på det kärntekniska området.

³ Energiforsk är ett icke vinstutdelande aktieföretag som ägs av Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, Svenska kraftnät, Energigas Sverige och Swedegas.

SKC finansieras av Forsmarks Kraftgrupp AB, Ringhals AB, OKG AB och Westinghouse Electric Sweden AB. SKC:s verksamhet styrs av ett treårigt avtal mellan de finansierande parterna och de tre universiteten Kungliga Tekniska högskolan (KTH), Chalmers tekniska högskola och Uppsala universitet.

Centrum för hållbar kärnenergi – Sustainable Nuclear Energy Centre (Snec) – är ett interdisciplinärt forum för aktörer inom nukleär energi med syftet att utbyta idéer och inspirera till nya innovativa möjligheter. Centret är knutet till Chalmers tekniska högskola.

Utskottets ställningstagande

Kärnkraften svarar för en betydande andel av den el som produceras i Sverige. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att kärnkraften produceras på affärsmässiga grunder, och utskottets grundläggande inställning är att den ska produceras utan statliga subventioner. När det råder elöverskott sjunker elpriserna och därmed även lönsamheten för de som producerar el. Detta gäller även kärnkraftsbolagen. Prognoser om elprisets utveckling och bedömningar av den framtida lönsamheten i produktionen är att betrakta som fundamenta när kärnkraftsbolagen tar ställning till hur de ser på sin framtida produktionskapacitet. Under den förra mandatperioden beslutade riksdagen om vissa lagändringar som har gjort det möjligt för bolagen att fatta beslut om att ersätta gamla reaktorer med nya. Utskottet ser ingen anledning för riksdagen att agera för att ändra dessa bestämmelser i enlighet med vad som anförs i motion 2015/16:2854 (SD). Utskottet noterar i sammanhanget att de nyssnämnda lagändringarna inte har inneburit att ett generationsskifte har kommit igång i den svenska kärnkraften. Huvudförklaringen till detta torde vara att de affärsmässiga grunderna för dylika investeringar inte har varit tillräckligt goda.

Utskottet vill påminna om det arbete som bedrivs inom ramen för Energi-kommissionen och som syftar till att nå en bred blocköverskridande överenskommelse om hur energipolitiken ska utformas efter 2025. Kärnkraftens betydelse för den svenska kraftproduktionen gör att det är nödvändigt för Energi-kommissionen att noga följa utvecklingen när det gäller detta kraftslag. Utskottet förutsätter också att regeringen agerar om de sammantagna förutsättningarna förändras på ett sådant sätt som får konsekvenser för Energikommissionens möjligheter att nå en bred överenskommelse eller som riskerar att påverka den svenska effektbalansen. Affärsmässigt baserade beslut av kärnkraftsbolagen om att avveckla eller bygga ut kärnkraften kan vara av det slaget. Åtgärder som regeringen kan vidta bör kunna inkludera sådana konsekvensanalyser som efterfrågas i några av de motioner som är aktuella i detta avsnitt men även förslag med anknytning till den s.k. effektreservens framtida utformning.

Sammantaget anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra några allmänna tillkännagivanden om kärnkraftens betydelse för det svenska energisystemet i linje med vad som föreslås i ett antal av de motioner som är

aktuella i detta avsnitt. I sammanhanget vill utskottet också erinra om att förslag om den s.k. effektskatten, som berörs i flera av motionerna, behandlas i skatteutskottet. Effektskattens energipolitiska koppling gör dock att det finns skäl för näringsutskottet att bevaka eventuella initiativ från regeringen eller skatteutskottet på området. Innan sådana initiativ eventuellt tas saknas det dock skäl och formella möjligheter för utskottet att agera i frågan.

Beträffande de mer specifikt inriktade motionerna med kärnkraftsanknytning anser utskottet för det första att Energimyndighetens prioriteringar i fråga om fördelningen av energiforskningsanslaget är ändamålsenliga. Det innebär att fokus ska ligga på forskning och utveckling av förnybar energiproduktion och på att Sverige 2050 ska ha ett 100 procent hållbart kraftsystem och ett effektivt energiutnyttjande och vara en nettoexportör av el. Utskottet har inga invändningar mot att medel från andra finansieringskällor används för FoU på kärnenergiområdet men vill samtidigt poängtera att det är upp till dessa finansierare att göra nödvändiga prioriteringar inom de ramar som har dragits upp av statsmakterna. I sammanhanget vill utskottet också erinra om att regeringen för närvarande förbereder en forskningspolitisk proposition som är planerad till hösten 2016. Vidare kan nämnas att utbildningsutskottet senare under våren 2016 kommer att behandla ett antal forskningsrelaterade motionsyrkanden med kärnenergianknytning. Dessa gäller bl.a. förslag om satsningar på utveckling av den s.k. fjärde generationens kärnkraft. Med hänvisning till det anförda avstyrks samtliga motionsyrkanden i detta avsnitt som på olika sätt gäller kärnenergiforskning. De yrkanden som avses återfinns i motionerna 2015/16:1539 (M), 2015/16:2444 (M), 2015/16:2447 (M), 2015/16:2854 (SD), 2015/16:1365 (C) och 2015/16:3149 (KD).

Avslutningsvis avstyrker utskottet motion 2015/16:2542 (SD) i den del som gäller att regeringen ska agera inom EU för att likställa kärnkraft med förnybar energi. Utskottet anser inte att kärnkraft är en förnybar energikälla och ser därför inga skäl för riksdagen att hörsamma förslaget.

Förnybar energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förnybar energi. Utskottet hänvisar i sitt ställningstagande bl.a. till att satsningar som på olika sätt gynnar produktion, distribution och användning av förnybar energi redan uppfattas som viktiga för att kunna ställa om energisystemet i en mer hållbar riktning. När det gäller vissa specifika förnybara energislag som tas upp i en del motioner hänvisar utskottet till bl.a. pågående utredningsarbete och till att beredning pågår inom Regeringskansliet av olika förslag som har relevans för de frågor som tas upp i motionerna.

Jämför reservationerna 12 (SD), 13 (C), 14 (L) och 15 (KD).

Motionerna

Allmänt om förnybar energi

Centerpartiets miljöpolitik grundar sig i den sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarheten, sägs det i partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. Centerpartiet anser att Sverige bör bli fritt från fossila bränslen och nettoutsläpp av koldioxidekvivalenter samt att Sverige ska nå ett 100 procent förnybart energisystem till 2040. Till 2050 har Sverige som mål att ha ett klimatneutralt samhälle utan nettoutsläpp. Centerpartiet har dessutom satt upp delmålet att inom en generation ha 100 procent förnybar energi. För att nå detta behöver den fossila energin ersättas med förnybar (yrkande 11), samtidigt som energin behöver användas mer effektivt.

Motionärerna konstaterar att Sverige tack vare Centerpartiets arbete i regeringsställning har högst andel förnybar energi i EU. Sveriges unika förutsättningar för att producera förnybar energi syns inte minst med den växande sol- och vindkraften, som tillsammans med vattenkraft och biokraft utgör basen i ett robust och helt förnybart energisystem. Med ökad överföringskapacitet har Sverige och hela Norden dessutom stor potential att fungera som Europas gröna batteri. Ett tillkännagivande om att på detta sätt främja Sverige som Europas gröna batteri begärs i motionen (yrkande 12).

Solenergi

I partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) konstateras det att riksdagen har antagit ett mål för utbyggnaden av vindkraften till 2020, i form av en planeringsram. Planeringsramen markerar behovet av att kommuner, landsting och berörda myndigheter bidrar till att skapa förutsättningar för utbyggnaden av en långsiktigt hållbar och förnybar energiproduktion. Centerpartiet ser samma behov av en planeringsram för solenergi och vill därför att regeringen ska verka för att införa en planeringsram till 2030 om 4 TWh solvärme och 4 TWh solet (yrkande 17).

Regeringen väljer en rad kortsiktiga bidrag för att stimulera förnybar energi, sägs det i partimotion 2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) Motionärerna anser att det inte behövs kortsiktiga och oförutsägbara bidrag utan i stället långsiktiga och teknikneutrala styrmedel. Avskaffad skattebefrielse för bl.a. småskalig solenergi visar enligt motionärerna på en otydlig och kortsiktig politik. För att underlätta introduktionen av solenergi på marknaden föreslår motionärerna dessutom att fastighetsskatten tas bort helt på produktionsanläggningar för solenergi. Ett annat problem är att skatt tas ut per juridisk person i stället för per anläggning. Systemet drabbar fastighetsägare och andra med ett diversifierat fastighetsbestånd och hämmar därmed utbyggnaden av solenergi på platser med småskalig energiutvinning och energianvändning i samma punkt. Motionärerna begär mot denna bakgrund ett tillkännagivande om ekonomiska styrmedel för solenergi (yrkande 11).

Solenergi är en viktig klimatsmart del i vårt energisystem, anfördes det i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna konstaterar att begreppet solenergi omfattar de tre delarna värme, el och kyla. Samtliga delar finns dock inte med i det uppdrag som regeringen har gett till Energimyndigheten om att utveckla en strategi för solenergi i Sverige. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande från riksdagen om att de tre delarna – värme, el och kyla – bör tas med i det nyssnämnda regeringsuppdraget (yrkande 13).

Vindkraft

I motion 2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) slås det inledningsvis fast att Sverige har en mycket klimatvänlig elproduktion i form av vattenkraft, kärnkraft och förnybara energislag som vindkraft och biobränslen. Motionärerna är därför tveksamma till höga planeringsmål för vindkraften, när Sverige snarare behöver mer stabil än oregelbunden elproduktion. De betraktar det också som underligt att det inte finns några exakta siffror på vad den planerade vindkraftsutbyggnaden kommer att kosta skattebetalarna eller på vad den har kostat hittills. Enligt motionärerna saknas det en helhetssyn på vindkraftsutbyggnadens samhällsnytta, och de efterfrågar ett tillkännagivande från riksdagen om möjligheten att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige (yrkande 1). Vidare vill de ha ett tillkännagivande om möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när det är färdigutbyggt (yrkande 2).

I motion 2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) konstateras det att vindkraft är den förnybara elproduktion som växer snabbast och som har potential att utgöra en än större del av den svenska energimixen. Motionären anser dock att det finns ett behov av kunskap om hur vindkraft påverkar människor, landskap och djur. Det saknas enligt henne i mångt och mycket en helhetsbild av de samlade effekterna. Motionären anser att det måste tas fram vetenskapliga underlag om vindkraftens påverkan på människor, natur och djurliv, och hon begär därför ett tillkännagivande med den innebörden. Hon betonar också vikten av att forskningsresultaten inte har avsändare som kan uppfattas som jäviga. För vindkraftens framtid är det viktigt att den inte bara uppfattas som klimatmässigt hållbar utan även ses som hållbar ur ett socialt perspektiv.

Vattenkraft

I motion 2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) redovisas en stark oro för den småskaliga vattenkraftens utveckling. Motionären påpekar att krav på nya tillstånd för anläggningar som funnits på plats mycket länge inte bidrar till en bättre miljö utan till mer krångel, byråkrati och onödiga kostnader. Motionären anser att det är av yttersta vikt att den småskaliga vattenkraften värnas, bl.a. genom att en konkret dialog inleds (yrkande 1).

I motion 2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten resurser att utveckla och förnya den befintliga tekniken i de svenska vattenkraftverken. Motionären menar att många vattenkraftverk bygger på ålderdomlig teknik. Det sägs vidare att förslaget lämpligen kan finansieras genom att medel om disponeras från vindkraftsområdet.

Sverige är en av de nationer som använder och producerar mest vattenkraft i världen, och vattenkraften är en förnybar energikälla som spelar en avgörande roll för stabiliteten i elsystemet, anförs det i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Trots att vattenkraften räknas som ett av de bästa och mest stabila kraftslagen forskas det enligt motionärerna ganska lite kring vattenkraftens utvecklingspotential i Sverige. Motionärerna vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ge Svenskt vattenkraftcentrum i uppdrag att utreda utvecklingspotentialen för den svenska vattenkraften genom ny miljövänlig teknik (yrkande 4).

Vidare efterfrågar motionärerna en utredning om den småskaliga vattenkraftens miljöpåverkan och om dess kultur- och näringsvärde på landsbygden (yrkande 5). De framhåller att Kristdemokraterna värnar de små företagens rätt att fortsätta driva och underhålla småskaliga vattenkraftverk. Dessa kraftverk är ofta till för egenförbrukning och eventuell försäljning av överskottselen, men ägarna till den småskaliga vattenkraften har fått det allt kämpigare under de senaste åren. Motionärerna ser bl.a. med oro på de förslag om omprövningar av tillstånd och ökade krav på miljömässiga förbättringar som har föreslagits av Vattenverksamhetsutredningen.

Marin energiteknik och geoenergi

Behovet av förnybar energi är stort och växande, konstateras det i motion 2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S). Motionärerna framhåller sedan att den marina energitekniken är tämligen outnyttjad i dag, dvs. sådan energiutvinningsteknik som bl.a. använder vågor, strömmar, tidvattnen och temperaturskillnader. De understryker vikten av att staten tar ansvar för att samordna de insatser som görs för att klara den gröna energiomställningen och för att ta vara på den potential som finns till jobb och utveckling inom området marin energi. Motionärerna menar att Energimyndigheten kan stötta FoU och kommersialisering av de svenska små och medelstora företagens marina energitekniker. Vidare bör man se över vad som krävs för att göra vågkraftsutbyggnad i Sverige mer attraktivt och för att stötta svensk export på området.

Geoenergi levererar ca 12 TWh förnybar energi årligen. Geotermisk energi är värme som hämtas från jordens inre och bildas vid radioaktivt sönderfall av vissa tyngre grundämnen, sägs det i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Motionärerna konstaterar att förnybar geoenergi är en mycket lämplig energiform på våra breddgrader eftersom uppvärmning utgör

en stor del av behovet. Motionärerna vill föra fram geoenergin som en del i utvecklingen av ett än mer hållbart energisystem (yrkande 16).

Vissa kompletterande uppgifter

Allmänt om förnybar energi

Genom riksdagens beslut om propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25) har en rad mål för förnybar energi satts upp för Sverige. Andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 procent av den totala energianvändningen, och inom transportsektorn ska andelen förnybar energi samma år vara minst 10 procent. Båda dessa mål utgår från de krav som ställs på Sverige i EU:s s.k. förnybartdirektiv.⁴ Noteras bör även att regeringen har uppfattningen att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi.

Hösten 2015 beslutade riksdagen enligt regeringens förslag i proposition 2014/15:123 Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (bet. 2015/16:NU6). Beslutet innebar att riksdagen godkände ett nytt nationellt finansieringsmål för den förnybara elproduktionen inom det svensk-norska elcertifikatssystemet. Därutöver gjordes en justering av kvotkurvan i lagen (2011:1200) om elcertifikat (elcertifikatslagen) med anledning av den ambitionshöjning för den förnybara elproduktionen till 2020 som det nya finansieringsmålet innebär. Senare godkände riksdagen även de ändringar i avtalet mellan Sverige och Norge som krävdes för att lagändringarna skulle kunna träda i kraft (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). De ändringar som beslutades i elcertifikatslagen och den höjda ambitionsnivån inom det svensk-norska elcertifikatssystemet började gälla den 1 januari 2016.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) föreslog regeringen att det ska vara möjligt att få en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (exempelvis via solceller). Motsvarande förslag fanns i det budgetförslag från allianspartierna som sedan fick majoritet i riksdagen. Bestämmelserna om skattereduktion trädde i kraft den 1 januari 2015.

Solenergi i Sverige

I december 2015 redovisade Energimyndigheten sin senaste uppföljning av utvecklingen när det gäller solenergi i Sverige (Uppföljning av utvecklingen för investeringar i solenergi, ER2015:29). Av rapporten framgår att installationstakten för solceller fortsatte att öka i Sverige under 2014 och att den svenska solcellsmarknaden därmed fördubblades för fjärde året i rad. Vid årsskiftet 2014/15 fanns det 69,9 MW nätuppkopplad solcellskapacitet i Sverige.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG.

Vidare noterades att priset på solcellsmoduler sjönk med 87 procent mellan 2008 och 2014.

När det gäller solvärme konstaterades att det totala antalet sålda kvadratmeter glasade solfångare under 2014 minskade för tredje året i följd. Solvärme genererar drygt 130 GWh per år.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om solenergi

Motioner om solenergi behandlades av utskottet våren 2015 (bet. 2014/15:NU9). Utskottet konstaterade att Energimyndigheten har slagit fast att installationstakten för solceller ökar, att kostnaderna för solcellsanläggningarna minskar och att den då nyligen införda skattereduktionen för förnybar småskalig elproduktion kommer att gynna produktionen av solex. Vidare anförde utskottet att solenergens framtida roll i det svenska energisystemet kan väntas bli en fråga för den kommande energikommissionen att ta ställning till. Utskottet ansåg det därför inte vara påkallat med ett särskilt uttalande från riksdagen om Sverige som ett solenergiland. Utskottet avstyrkte den då aktuella motionen liksom ett motionsyrkande om ett nationellt planeringsmål för utbyggnaden av solex och solvärme.

Stöd till installation av solceller

Sedan 2009 finns ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till alla typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Stöd kan fås för installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solex-/solvärmehybridsystem. Installationen ska vara slutförd senast den 31 december 2016.

Sedan den 1 januari 2015 är stödnivån maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigade installationskostnaderna. Högsta möjliga stöd per solcellssystem är 1,2 miljoner kronor, och de stödberättigande kostnaderna får maximalt uppgå till 37 000 kronor plus moms per installerad kilowatt elektrisk topp effekt. Stödet är ram-begränsat, vilket innebär att det bara kan ges så länge de avsatta pengarna räcker.

För att stimulera utbyggnaden av solceller satsar regeringen totalt 1 395 miljoner kronor under perioden 2016–2019 för detta ändamål.

I oktober 2015 presenterade Energimyndigheten rapporten Underlag till revidering av förordning om solcellsstöd – En delrapportering med konkreta förslag till revidering av förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller. Myndigheten föreslog att investeringsstödet till villor och bostadsrättsföreningar tas bort eftersom det redan finns flera styrmedel för den som vill satsa på solex. ROT-avdraget går att använda vid installation, och sedan den 1 januari 2015 finns en skattereduktion för den el man säljer till nätet. Myndigheten konstaterade också att priserna på solceller har sjunkit kraftigt på senare år och att det med förslaget skulle bli mer pengar att fördela till andra målgrupper

som exempelvis företag och lantbruk. Enligt myndigheten behöver dessa fortfarande stöd för att investeringen ska löna sig under solcellernas livstid.

I regleringsbrevet för 2016 har Energimyndigheten fått i uppdrag att följa upp utvecklingen när det gäller investeringar i solceller och solvärme. Uppdraget ska redovisas senast den 12 december 2016. En delrapportering med konkreta förslag till revidering av förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller ska lämnas till Regeringskansliet senast den 10 oktober 2016.

Strategi för ökad användning av solel i Sverige

I juli 2015 beslutade regeringen att ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en strategi för ökad användning av solel i Sverige. Strategin ska peka på insatser för att underlätta en utbyggnad på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt, samt identifiera hinder och möjligheter för den fortsatta introduktionen av solel. Energimyndigheten ska också föreslå hur en heltäckande statistik för installation av solceller och tillförsel av el från solceller ska kunna tas fram.

Förslaget till strategi ska delredovisas senast den 28 mars 2016. Kompletterande analyser och förslag till heltäckande statistik för solel ska redovisas senast den 17 oktober 2016.

Vindkraftsproduktion 2013–2015

Vindkraftsproduktionen fortsatte att öka kraftigt under 2014 och blev 11,5 TWh, vilket var en ökning med 17 procent jämfört med 2013. Antalet vindkraftverk uppgick vid utgången av 2014 till 2 961 med en total installerad effekt på 5 097 MW.

Enligt uppgifter från Svensk Energi i slutet av 2015 slogs ett nytt rekord för svensk vindkraftsproduktion under 2015 med 16,5 TWh, vilket var en ökning med 43 procent jämfört med 2014. I sammanhanget bör dock även noteras att investeringarna i ny vindkraft avtog kraftigt under 2015. Låga elpriser och ett lågt pris på elcertifikat har nämnts som förklaringar till detta men även att investerare avvaktade det tidigare beskrivna riksdagsbeslutet om att höja ambitionsnivån inom ramen för elcertifikatssystemet.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om vindkraft

Våren 2015 behandlade utskottet en motion med samma innehåll som i den nu aktuella motion 2015/16:488 (M) av samma motionärer (bet. 2014/15:NU9). Båda yrkandena i motionen avstyrktes eftersom utskottet inte ansåg det vara motiverat att uppmana regeringen att se över möjligheten att redovisa dels kostnaderna för hittillsvarande vindkraftsutbyggnad, dels totalkostnaden för den färdigutbyggda vindkraften. Liksom utskottet gjorde när ett motsvarande yrkande behandlades våren 2014 hänvisade utskottet till en kommande kontrollstation för klimat- och energipolitiken.

Forskning om vindkraftens samhällsnytta m.m.

Vindval är ett kunskapsprogram med forskning om vindkraftens påverkan på människors intressen, naturen och miljön. Programmet är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. I en syntesrapport från 2012 har Vindval sammanställt då tillgängliga kunskaper om vindkraftens påverkan på människors intressen (Rapport 6497). Energimyndigheten har avsatt 27 miljoner kronor för genomförande av Vindvalprogrammets tredje etapp, vilket innebär att programmet löper till den 30 juni 2018.

Under hösten 2015 beslutade Vindval att stödja två nya projekt om hur begreppet samhällsnytta hanteras i tillståndsprocessen kring ny vindkraft. Projektet Beslutsstödsmodeller för bedömning av samhällsnyttan av vindkraftsetablering ska utveckla beslutsstödsmodeller för tillståndsprövning av vindkraft. Projektet bedrivs av forskare vid Högskolan i Gävle.

Forskare vid Luleå tekniska universitet har beviljats stöd för att bl.a. analysera i vilken utsträckning tillståndsprövningen har bidragit till ett effektivt resursutnyttjande ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Båda de nu nämnda projekten kommer att slutrapporteras under hösten 2016.

Vid Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning (Sveriges lantbruksuniversitet, SLU) genomförs för närvarande en kunskapssammanställning av socioekonomiska konsekvenser av vindkraftsetableringar. Projektet finansieras av Energimyndigheten och kommer att slutrapporteras i mars 2016.

För att öka kunskapen och erfarenhetsutbytet om vindkraften driver Energimyndigheten sedan 2008 Nätverket för vindbruk. När det gäller vindkraftens ekonomiska effekter regionalt har bl.a. flera sysselsättningsstudier tagits fram inom nätverkets ram.

Vattenkraften i Sverige

Under 2014 stod vattenkraften och kärnkraften för drygt 80 procent av elproduktionen i Sverige. Vattenkraften producerade 64,2 TWh, vilket var något lägre än under ett normalår, men 5 procent högre än året innan. Produktionen är starkt beroende av vattentillgången och har varierat mellan drygt 50 TWh ett torrt år till närmare 80 TWh ett s.k. våtår. Skillnaden är så stor som 27 TWh mellan lägsta och högsta produktion. Enligt uppgifter från Svensk Energi i slutet av 2015 var vattenkraftsproduktionen under 2015 nästan 75 TWh.

I Energimyndighetens långsiktiga scenarier över Sveriges energisystem antas att 1 TWh ny vattenkraft kan tillkomma i Sverige utöver det som finns i dag. Tre fjärdedelar av denna potential utgörs av sådana effekthöjningar i existerande storskalig vattenkraft som möjliggör elcertifikatsintäkter. Den återstående delen består av ny småskalig vattenkraft. Genomsnittsproduktionen var 68 TWh mellan 1990 och 2007, vilket ger en antagen årlig produktion på 69 TWh fram till 2030.

Tidigare riksdagsbehandling av motioner om vattenkraft

Några av de nu aktuella motionsyrkandena om vattenkraft av samma motiöner avstyrktes av utskottet så sent som våren 2015 (bet. 2014/15:NU9). I sitt ställningstagande framhöll utskottet inledningsvis att såväl den nuvarande som den förra regeringen tydligt har uttalat att vattenkraften är en värdefull tillgång för produktionen av förnybar el och som reglerkraft, och kommer även i framtiden att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. Utskottet erinrade också om att Vattenverksamhetsutredningens arbete kan ha betydelse för utvecklingen inom såväl den storskaliga som den småskaliga vattenkraften. Utskottet redovisade även den nationella strategi som har tagits fram gemensamt av Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten och som syftar till att se hur vattenkraften kan användas på bästa sätt till minsta möjliga miljöpåverkan.

Beträffande den tekniska utvecklingen på vattenkraftsområdet, som då likasom nu togs upp i en motion (SD), hänvisade utskottet till den FoU som bl.a. bedrivs av Svenskt vattenkraftcentrum. Vidare konstaterade utskottet att statliga Vattenfall, som är en stor aktör på vattenkraftsområdet, investerar närmare 13 miljarder kronor i att modernisera sina vattenkraftverk och kraftverksdammar under perioden 2012–2023.

Vattenverksamhetsutredningen

I juni 2014 överlämnade Vattenverksamhetsutredningen sitt slutbetänkande (I vått och torrt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler [SOU 2014:35]) till den dåvarande miljöministern Lena Ek. Utredningen hade bl.a. i uppdrag att föreslå ändringar som ska säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd som överensstämmer med miljöbalken och EU-rätten samtidigt som en hög regler- och produktionskapacitet i den svenska vattenkraftsproduktionen eftersträvas även i fortsättningen.

I utredningens slutbetänkande föreslogs ett stort antal förändringar i miljöbalken, och ett avsnitt ägnades åt att beskriva de föreslagna regeländringarnas påverkan på den svenska vattenkraftsproduktionen (s. 311 f.). Slutbetänkandet var ute på remiss under hösten 2014.

I budgetpropositionen för 2016 (utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård) konstaterade regeringen att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges elförsörjning, både som enskild produktionskraft och som regler- och balanskraft. Vattenkraftens fysiska påverkan på vattendragen medför dock stora konsekvenser för ekosystemen och den biologiska mångfalden. Flödesreglerande vattenverksamheter kan samtidigt utgöra viktiga delar i kulturhistoriska miljöer. Regeringen konstaterade att den fortsatta hanteringen av vattenkraften tillsammans med andra former av fysisk påverkan på sjöar och vattendrag är av stor vikt för Sveriges möjligheter att leva upp till EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). När det gäller Vattenverksamhetsutredningen angav regeringen att den har för avsikt att återkomma till riksdagen i frågan.

Av den propositionsförteckning som regeringen lämnade till riksdagen i januari 2016 framgår det att en proposition med titeln Prövningen av vattenverksamheter kommer att lämnas till riksdagen i september 2016.

Nationell strategi för åtgärder i vattenkraftverk

Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten beslutade 2013 att ta fram en gemensam nationell strategi för åtgärder i vattenkraftverk där både energi- och miljöintressen tas till vara. Syftet med strategin är att se hur vattenkraften kan användas på bästa sätt till minsta möjliga miljöpåverkan. Målet är att strategin ska bli ett underlag för vägledning och styrning för myndigheter, länsstyrelser och regeringen inför kommande politiska beslut. Strategin presenterades i juli 2014 (Nationell strategi för hållbar vattenkraft).

Efter omfattande diskussioner med olika intressenter presenterade de båda myndigheterna i december 2015 ett förslag med inriktning på att nå en samsyn om de miljöåtgärder som behövs inom vattenkraftsområdet. Förslaget syftar till att nå en långsiktig lösning som innebär att ramvattendirektivets krav ska kunna uppnås liksom även miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag. Avsikten är vidare att energimålen ska kunna uppfyllas och att vattenkraften ska kunna utvecklas som en fortsatt mycket viktig del i energisystemet.

Förslaget omfattar de tre sammanlänkade delarna prövning, finansiering och strategi för åtgärder i vattenkraften. Det ska ses som ett inspel i det pågående arbetet inom Regeringskansliet med att ta fram en tydlig, effektiv och långsiktig lösning som rör vattenkraften i relation till biologisk mångfald i rinnande vatten.

Den tekniska utvecklingen på vattenkraftsområdet

När det gäller den tekniska utvecklingen på vattenkraftsområdet kan det nämnas att de förnybara kraftproduktionstekniker som baseras på flödande energi – däribland vattenkraft – ingår i Energimyndighetens temaområde Kraftsystemet. Insatserna är inriktade på miljö- och kostnadseffektiv produktionsteknik som på ett fördelaktigt sätt kan integreras i kraftsystemet. I sammanhanget kan även forskningsprogrammet Kraft och liv i vatten (Kliv) nämnas. Programmet syftar till att ta fram samhällsekonomiska kostnadsnyttoanalyser av vattenkraftsrelaterade miljöåtgärder, presentera en arbetsgång för att prioritera vattenkraftsrelaterade miljöåtgärder och utvärdera effekter av genomförda miljöåtgärder relaterade till vattenkraft. Programmet ska genomföra satsningar i samklang med miljödirektiv för att kunna behålla och öka effekt- och reglerförmågan i de befintliga och nya vattenkraftverken.

När det gäller en modernisering av de befintliga vattenkraftverken bör det på nytt nämnas att det statliga bolaget Vattenfall kommer att investera omkring 13 miljarder kronor under perioden 2012–2023 bl.a. för att modernisera och uppdatera sina vattenkraftverk. Turbiner, generatorer och transformatorer byts ut mot ny utrustning med högre verkningsgrad, vilket gör att kapaciteten ökar och att kraftverken oftast kan producera mer el. Enligt bolaget gör ny

teknik det också möjligt att minska användningen av olja i anläggningarna, vilket innebär förbättringar för miljön.

Svenskt vattenkraftcentrum (SVC) svarar för utbildning och forskning inom vattenkraft och gruvdammar. Syftet med SVC är bl.a. att säkerställa Sveriges kunskaps- och kompetensförsörjning för en effektiv och tillförlitlig vattenkraftproduktion. SVC utvecklar bl.a. verktyg och metoder för nybyggnad, förnyelse, drift och underhåll av vattenkraftsanläggningar.

Regeringen om vattenkraft

Under hösten 2015 besvarade klimat- och miljöminister Åsa Romson ett antal riksdagsfrågor om den småskaliga vattenkraften i Sverige. I ett svar på en fråga om länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamheten (fr. 2015/16:2) från Patrik Björck (S) meddelade ministern bl.a. att regeringen inte har någon avsikt att fatta beslut som innebär införande av generella förbud mot varken småskalig eller storskalig vattenkraft i Sverige. Vidare framhöll ministern att vattenkraften som helhet utgör en stor andel av Sveriges förnybara energiproduktion och att vattenkraften när det gäller stora och medelstora kraftverk har en avgörande roll i kraftsystemet som regler- och balanskraft. I en framtida lagreglering måste takten ökas för att anpassa vattenkraften till miljökraven och för de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt samt de mål som finns inom energi- och klimatpolitiken kan nås. Ministern avslutade med att konstatera att avvägningar måste göras i det fortsatta arbetet mellan olika intressen som t.ex. fiskvandring, kraftsystemets behov och värnande av kulturmiljöintressen.

I ett annat frågesvar från november 2015 på en fråga från Cecilia Widegren (M) om småskalig vattenkraft (fr. 2015/16:280) hänvisade ministern till Vattenverksamhetsutredningen och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan. Dessförinnan avsåg ministern inte att ta några nya initiativ.

Som svar på en fråga (fr. 2015/16:411) från Cecilie Tenfjord-Toftby (M) i december 2015 redovisade klimat- och miljöministern att det pågår beredning av Vattenverksamhetsutredningens betänkanden samt att det har förts en kontinuerlig dialog om vattenkraften mellan branschföreträdare och olika intresseorganisationer under ledning av Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten. Dialogen har haft som mål att nå en samsyn om vilka åtgärder som behövs inom området.

Motioner om småskalig vattenkraft som behandlas i civilutskottet

Ett antal motionsyrkanden med koppling till småskalig vattenkraft i de delar som mer specifikt gäller miljöprövningar och vattendomar bereds av civilutskottet. Justering av civilutskottets betänkande 2015/16:CU13 är planerad till mars.

Geoenergi

Med anledning av att det efterfrågas ett tillkännagivande om geoenergi i motion 2015/16:3149 (KD) kan följande vara värt att notera: Geoenergi är samlingsnamnet för teknik där värme och kyla från markens översta 400 meter tas till vara.⁵ Det finns ett flertal sådana tekniker, och i Sverige finns det ca 450 000 geoenergianläggningar av olika slag. Majoriteten är bergvärmepumpar för villor.

Energimyndigheten har beviljat Svenskt Geoenergicentrum och SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut 400 000 kronor för att utveckla en strategisk innovationsagenda för geoenergi. Arbetet syftar till att ta fram mål för geoenergins utveckling, inklusive att identifiera forsknings- och utvecklingsbehov för att nå målen. Arbetet avslutas i december 2016.

I juni 2015 presenterade Sveriges geologiska undersökning (SGU) en rapport om förnybar geoenergi (Rapport 2015:24). Rapporten omfattar dels en delredovisning av råd och riktlinjer för bedömning av design, tillsyn och miljöpåverkan i samband med geoenergi, dels en utgångspunkt för ett utökat samarbete mellan olika myndigheter och organisationer på området geoenergi. I rapporten föreslås även att SGU kan ha en samordnande nationell funktion för arbetet med geoenergi. Rapporten har varit utskickad för synpunkter, och enligt uppgift från SGU kommer en uppdaterad version av rapporten att presenteras senare under våren 2016.

Marin energiomvandling

I november 2014 beslutade Energimyndigheten att avsätta 53 miljoner kronor till forskningsprogrammet Marin energiomvandling. Programmet löper fr.o.m. den 1 januari 2015 till utgången av 2018. Programmet omfattar energiomvandlingssystem som använder energi från havet som resurs, dvs. vågkraft, ström- kraft samt salt- och temperaturgradientkraft. Tyngdpunkten ligger dock på de två första teknikerna, eftersom de är prioriterade i Energimyndighetens energiforskningsstrategi.

Här kan även nämnas att Sverige som ett av 21 länder sedan 2008 deltar i Ocean Energy Systems (OES) som är en del av Internationella energiorganet (IEA). Samarbetet rör forsknings- och utvecklingsfrågor inom havsenergi. Energimyndigheten deltar också i flera andra internationella program och projekt som ska stärka utvecklingen inom havsenergiområdet.

I augusti 2015 antog regeringen en samlad maritim strategi. Strategin ska främja de maritima näringarna, och marin energiproduktion är en av de delar som lyfts fram. Det konstateras bl.a. att havsbaserad energitillförsel befinner sig i tillväxt och under utveckling. Ett stort antal utvecklings- och demonstrationsprojekt pågår runt om i Europa för att utveckla ny teknik relaterad till vind-, ström- och vågkraft. Regeringen anser att det finns behov av fortsatta

⁵ Geotermi är en annan teknik där värme från radioaktivt sönderfall i jordskorpan och värmeledning från jordens inre tas till vara på stort djup (>800 meter). I Sverige är potentialen för geotermi emellertid liten (Källa:geoenergicentrum.se).

satsningar inom området för att nå målen om ökad andel förnybar elproduktion. Vidare slår regeringen fast att en utbyggnad av energitillförsel i havsområdena för med sig utvecklingsmöjligheter för andra maritima näringar – exempelvis tillverkare av maritim utrustning, som producerar komponenter eller hela system för geotekniska konsultföretag, samt anläggningsföretag. Det gäller även företag som tillhandahåller transporter under byggen eller företag som tillhandahåller service och underhåll.

Avslutningsvis kan också nämnas att i slutet av januari 2016 kopplades el från vågkraft för första gången in på det svenska elnätet. Än så länge rör det sig dock blott om ett fåtal vågkraftbojar som driver generatorer på havsbotten utanför Lysekil.

Utskottets ställningstagande

Satsningar som på olika sätt gynnar produktion, distribution och användning av förnybar energi är enligt utskottets uppfattning viktiga för att kunna ställa om energisystemet i en mer hållbar riktning. Utskottet konstaterar att såväl den nuvarande som den förra regeringen har intagit en hållning som i stort överensstämmer med utskottets i detta avseende och noterar samtidigt att de övergripande mål som finns för andelen förnybar energi i energisystemet till 2020 kommer att kunna uppnås. Mot den bakgrunden anser utskottet inte att det finns något behov av några tillkännagivanden från riksdagens sida med den allmänt hållna innebörden. Riksdagen bör därför avslå yrkandena 11 och 12 i motion 2015/16:2371 (C).

I flera av de motioner som är aktuella i detta avsnitt framförs önskemål om och synpunkter på flera olika förnybara energislag. Det handlar bl.a. om solenergi, vattenkraft, vågkraft, geoenergi och vindkraft.

Beträffande de tre motioner som tar upp frågor om vattenkraften – motionerna 2015/16:2655 (M), 2015/16:1321 (SD) och 2015/16:3149 (KD) – hänvisar utskottet i första hand till det som anfördes när liknande förslag behandlas våren 2015 och som har redovisats ovan. Utöver detta noterar utskottet att regeringen har för avsikt att överlämna en proposition till riksdagen under hösten 2016 som kan väntas bygga på Vattenverksamhetsutredningens förslag och de remissynpunkter som har inkommit på detta förslag samt det arbete som Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har bedrivit för att ta fram en nationell strategi för åtgärder i vattenkraftverk. I sammanhanget vill utskottet också påminna om att flera motioner med betydelse för vattenkraften behandlas av civilutskottet senare under innevarande vår. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet därmed inte påkallat med några åtgärder från riksdagens sida med anledning av de här aktuella förslagen.

De två motioner som tar upp frågor om vindkraft är inriktade på vindkraftens totala kostnader i förhållande till samhällsnyttan och att det bör bedrivas mer forskning om vindkraftens påverkan på människor och miljö – motionerna 2015/16:488 (M) och 2015/16:1537 (M). Utskottet vill här hänvisa till det ovan beskrivna arbetet som bedrivs med stöd av forskningsprogrammet

Vindval. Programmet belyser just frågor om vindkraftens påverkan på människors intressen, naturen och miljön. Vidare noterar utskottet att det nyligen har startats två vindkraftsrelaterade forskningsprojekt med inriktning på frågor om ett effektivt resursutnyttjande ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Utskottet anser att motionerna med det anförda kan anses vara tillgodosedda och att de således bör avslås av riksdagen.

När det gäller det som sägs i motion 2015/16:2371 (C) om en planeringsram för utbyggnaden av solenergin i Sverige vill utskottet hänvisa till Energimyndighetens pågående arbete med att ta fram ett förslag till en solestrategi för Sverige. Enligt utskottets uppfattning bör det förslaget avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att uttala sig i linje med vad som sägs i motionen. Utskottet anser inte heller att det behövs något tillkännagivande om ekonomiska styrmedel för solenergi i linje med det som föreslås i motion 2015/16:2249 (FP) eller att Energimyndighetens nyssnämnda uppdrag bör utvidgas ytterligare i enlighet med förslaget i motion 2015/16:3149 (KD). Samtliga de förslag som omnämns i stycket avstyrks av utskottet.

Avslutningsvis konstaterar utskottet att det pågår arbete med att ta fram en strategisk innovationsagenda för geoenergi som ska redovisas i slutet av innevarande år och att SGU under 2015 tog fram en rapport om förnybar geoenergi. Geoenergifrågorna har således fått ökad uppmärksamhet på senare tid, och det saknas enligt utskottets uppfattning därför skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av vad som föreslås om geoenergi i motion 2015/16:3149 (KD). Detsamma gäller önskemålet i motion 2015/16:1530 (S) om förbättrade förutsättningar för marin energiomvandling. Utskottet har här bl.a. redovisat att Energimyndigheten finansierar ett forskningsprogram med inriktning på just sådan energiomvandling.

Sammantaget innebär detta således att utskottet avstyrker samtliga de förslag som behandlas i avsnittet.

Vissa gasfrågor

Utskottets förslag i korthet

Motionsyrkanden om en utbyggnad av det svenska gasstamnätet avslås av riksdagen med hänvisning bl.a. till att det inte är statsmakterna som avgör dessa frågor. Beträffande motioner om biogas anger utskottet bl.a. att den nuvarande regeringen, i likhet med den förra, har aviserat att den även fortsättningsvis kommer att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen.

Jämför reservationerna 16 (SD) och 17 (KD).

Motionerna

För att nå målet med en fossiloberoende fordonsflotta måste fossilfria bränslen få större möjligheter att utvecklas, anför det i motion 2015/16:1390 av Monica Green (S). Fördelarna med biogas är enligt motionären många och uppenbara. Gasen är kostnadseffektiv men riskerar ändå att slås ut om inget görs. Efterfrågan på biogas borde stimuleras så att mindre kvantiteter naturgas används. Framför allt borde biogasen ges möjlighet att expandera av egen kraft. Genom satsningar kan Sverige enligt motionären behålla en tätposition när det gäller biogas. Ett tillkännagivande om biogas efterfrågas.

I motion 2015/16:950 av Gunilla Nordgren (M) slås det inledningsvis fast att Sverige ligger långt fram i arbetet med att minska växthusgasutsläppen. Motionären påpekar att en ökad användning av biogas som fordonsbränsle kan minska utsläppen av koldioxid kraftigt liksom även av andra hälsofarliga ämnen såsom kväve och partiklar. Biogasen är förnybar, bidrar till effektiv avfallshandling och kan produceras lokalt och skapa viktiga arbetstillfällen. Motionären anser att det är av stor vikt att regeringen på olika sätt uppmuntrar byggandet av fler biogasanläggningar så att produktionen och konsumtionen av biogas/fordonsgas i Sverige kan öka. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas av motionären.

Sverige har en outnyttjad potential för framställning av metangas av olika avfallsprodukter, såsom avloppsslam, matrester, slaktavfall, stallgödsel och annan biomassa, slås det fast i kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Metangas går att använda till både el- och värmeproduktion men eftersom den också går utmärkt att använda som fordonsbränsle är den enligt motionärerna extra intressant.

För att stimulera utbyggnaden av biogasproduktionen är det viktigt att producenterna kan koppla in sig på gasnätet. Eftersom det svenska gasnätet emellertid är begränsat till kuststäderna i sydvästra Sverige finns skäl att verka för att det byggs ut. Motionärerna anser att den primära målsättningen bör vara att nätet når ut i landets jordbruksintensiva regioner, t.ex. Skåne och Västra Götaland, där potentialen att nyttja stallgödsel är stor (yrkande 21). Vidare anser motionärerna att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi (yrkande 27).

I motion 2015/16:2058 av Josef Fransson (SD) begärs ett tillkännagivande från riksdagen om att regeringen ska tillsätta en utredning om en utbyggnad av gasstamnätet från Göteborg och upp genom Västra Götaland (yrkande 2). Motionären menar att en central del i att stimulera utvecklingen av biogasproduktion är att producenterna kan koppla in sig på gasstamnätet. Eftersom stamnätet för gas dock är begränsat till kuststäderna i sydvästra Sverige är en utbyggnad önskvärd, i första hand så att nätet når ut i jordbruksintensiva regioner i t.ex. Skåne och Västra Götaland. Motionären anser att utbyggnaden kan göras i anslutning till att E20 byggs ut till en fyrfältsväg.

Naturgas är den största energigasen i Sverige, konstateras det i Kristdemokraternas kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. Naturgasnätet är dock tämligen begränsat, vilket gör att gas inte svarar för mer än ca 3 procent av energitillförseln i landet. Motionärerna anser att potentialen för en utökad marknad för naturgas i Sverige huvudsakligen ligger utefter en tänkt stamledning från Göteborg till Stockholm, med grenledningar till Mälardalen och Bergslagen som kan nyttjas för både naturgas och biogas. För att också biogasen ska kunna utvecklas krävs en infrastruktur för lagring och distribution. Motionärerna begär ett tillkännagivande från riksdagen med denna inriktning (yrkande 15).

Vissa kompletterande uppgifter

Naturgas i Sverige

Naturgas introducerades i Sverige 1985 genom en utbyggnad av det danska naturgassystemet till södra Sverige. Handeln med naturgas i det svenska systemet har varit helt konkurrensutsatt sedan 2007.

Det sydvästsvenska naturgasnät som kan betraktas som det svenska gasstamnätet sträcker sig från Trelleborg i söder till Stenungssund i norr, med en förgrening in i Småland. I juni 2013 tog Swedegas AB över rollen som systembalansansvarig för det västsvenska naturgasnätet efter Svenska kraftnät.⁶

I de 30 kommuner där naturgasnätet är utbyggt står naturgasen för drygt 20 procent av den slutliga energianvändningen, vilket är i linje med genomsnittet i övriga EU. Sverige har ingen egen utvinning av naturgas utan all tillförsel sker från Danmark. År 2014 användes 10,2 TWh naturgas i Sverige, vilket följer en nedåtgående trend som har varat i ett antal år. Trenden beror i huvudsak på ökad användning av andra energislag än naturgas.

Produktion av biogas

Biogas bildas när organiskt material bryts ned av mikroorganismer utan tillgång till syre och består i huvudsak av metan och koldioxid samt små mängder svavelväte och vattenånga. Den kan bildas naturligt där det finns tillräckliga mängder organiskt material och där syre inte har tillträde, exempelvis i våtmarker. Biogas kan även framställas via rötning, förgasning och s.k. el-till-gas-teknik (power to gas). Rötning är i dag den vanligaste och mest utvecklade tekniken.

Biogas produceras dels i biogasanläggningar, där i första hand olika typer av organiskt avfall rötas, dels på deponier (soptippar). Enligt statistik från Energimyndigheten fortsätter produktionen av biogas att öka (Produktion och användning av biogas och rötresten år 2014, ES2015:03). Dessutom används

⁶ Swedegas ägs av spanska Enagás och belgiska Fluxys som sedan tidigare är transmissionsnätoperatörer i bl.a. Spanien, Belgien, Tyskland och Schweiz.

alltmer biogas i fordon. År 2014 fanns det 277 biogasanläggningar i Sverige, som producerade totalt ca 1,8 TWh. Motsvarande siffra för 2013 var ca 1,6 TWh. Omkring hälften av gasen producerades i avloppsreningsverk. Mer än hälften av biogasen gick till fordonsgas – 1 TWh (57 procent). Andelen biogas i den sålda fordonsgasen var under 2015 över 70 procent.

Under 2014 startade ett tiotal nya biogasanläggningar inklusive Göteborg Energi AB:s demonstrationsanläggning Gobigas. År 2010 fick projektet 222 miljoner kronor i demonstrationsstöd av Energimyndigheten – det största enskilda stöd som har betalats ut sedan Sverige gick med i EU. Anläggningen är den första i sitt slag som producerar biogas med hjälp av restprodukter från skogsbruket.

Gasens roll i det framtida energisystemet

Hösten 2015 presenterade Energiforsk rapporten *Gasens roll i det framtida energisystemet* (Rapport 2015:183). Rapporten pekar på att gas 2050 kommer att kunna spela en mycket viktig roll för effektbalansen i första hand i södra Sverige. Detta gäller alltså vid en tid när kärnkraften är avvecklad och energiförbrukningen i samhället i stort är kvar på dagens nivå. Om gasen finns med som en komponent i energisystemet innebär detta också att gasen bidrar med ett antal andra s.k. energisystemtjänster som att fungera som energilager och med god reglerbarhet i elproduktionen som kan balansera mer väderberoende elproduktion.

Om gasnätsutbyggnad slås det fast i rapporten att det inte finns några planer på att bygga ut det befintliga stamnätet, och att en eventuell utökad mängd fossil gas i stället förväntas tillkomma via nya hamnar för flytande naturgas (LNG), sammankopplade med befintliga och nya regionala och lokala gasnät. Det konstateras vidare att en stor del av utvecklingen inom gaslogistikområdet har fokuserat på transporten av gas i mobila enheter snarare än i en fast infrastruktur. Det noteras att teknikutvecklingen på det sättet påminner om den som telefonin har genomgått, där steget varit att gå från den fasta infrastrukturen till förmån för en mer flexibel mobil dito.

Rapportförfattarna gör bedömningen att det 2050 finns flera regionala gasnät i framför allt södra och mellersta Sverige och att effektbalansen i elområdena 3 och 4 (dvs. södra Sverige) hanteras med gaskraft. Gasen bedöms till största andelen vara av förnybart ursprung. I normalfallet förväntas de regionala gasnäten inte ha någon direkt koppling till dagens stamnät.

Om gas i budgetpropositionen för 2016

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 21 Energi) konstaterade regeringen att det stöd för investeringar i biogasanläggningar som infördes 2009 har varit betydelsefullt för utvecklingen av biogassektorn i Sverige. En utvärdering har också visat att det har bidragit till kompetensuppbyggnad hos projektägarna, förbättrad miljöprestanda och ny teknik. Stödet har varit

avgörande för att flera projekt har kunnat genomföras, framför allt för de delar som gäller framtagande av ny teknik.

Inom utgiftsområde 23 Areella näringar redovisar regeringen att Jordbruksverket under 2015 öppnade ett pilotprojekt för s.k. metanreduceringsersättning. Syftet är att öka produktionen av biogas ur stallgödsel och på så vis minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som förnybar energi produceras. Inom ramen för projektet ska biogasproducenter under perioden 2015–2023 ersättas med upp till 20 öre/kWh, för den dubbla miljönytta som uppstår när biogas produceras från gödsel. Regeringen föreslog en ökning av budgeten för metanreduceringsersättningen med 30 miljoner kronor 2016 och beräknade att stödet ökar med motsvarande belopp 2017–2019.

När det gäller den svenska naturgasmarknadspolitiken är målet att vidareutveckla gasmarknaden i linje med EU:s krav så att en effektiv naturgasmarknad med effektiv konkurrens kan uppnås.

Tidigare riksdagsbehandling

I februari 2015 behandlade utskottet motioner om biogas, varav några yrkanden överensstämmer med de nu aktuella (bet. 2014/15:NU9). Utskottet redovisade uppfattningen att biogas är en intressant förnybar energikälla som kan användas både som transportbränsle och för produktion av el och värme. Vidare konstaterade utskottet att den nuvarande regeringen, i likhet med den förra, har aviserat att den även fortsättningsvis kommer att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogastechnikens konkurrenskraft och som ökar biogasproduktionen. Utskottet var dock tveksamt till att uppmana regeringen att verka för en utbyggnad av det svenska stamnätet för gas på det sätt som då, liksom nu, förordades i en motion från Sverigedemokraterna. Utskottet hänvisade till att statsmakterna har överlåtit åt marknaden att avgöra om och när en sådan utbyggnad kan anses vara motiverad och då självfallet inom de ramar som har lagts fast av regeringen och riksdagen. Utskottet noterade också att marknadsförutsättningarna vid den tidpunkten inte var sådana att det var aktuellt med en utbyggnad av stamnätet till de delar av landet som hade nämnts. Det fanns enligt utskottet inte heller något skäl att ställa sig bakom ett yrkande om att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi. Utskottet avstyrkte även ett förslag från Centerpartiet om att riksdagen skulle uppmana regeringen att ytterligare stimulera byggandet av biogasanläggningar.

Utbyggnad av gasstamnätet

Det svenska naturgasnätet består av 62 mil transmissionsledning och ca 272 mil distributionsledning. Jämfört med andra europeiska länder är det svenska nätet relativt begränsat. I de regioner där distributionssystemen har byggts ut, som i Skåne, längs västkusten, i Östergötland och i Stockholm, är användningen av biogas mer utbredd än i resten av landet. Eftersom naturgas och

biogas är energigaserna med mycket lika egenskaper samdistribueras de i den existerande gasinfrastrukturen. Transport av flytande gas via lastbilar och tåg kan också medge sådan samdistribution.

I utskottets betänkande 2014/15:NU9 refererades bl.a. Swedegas tekniska chef som ansåg att det saknades marknadsförutsättningar för att bygga ut gasstamnätet till jordbruksintensiva regioner som t.ex. Skåne och Västra Götaland, i enlighet med vad som även då efterfrågades i en motion. Underlaget av gasnätskunder (t.ex. biogasproducenter eller tyngre basindustri som kan efterfråga biogas och naturgas) ansågs vara för litet för att en sådan utbyggnad kunde anses vara ekonomiskt försvarbar. Däremot sågs vissa möjligheter i att investera i regionala gasnät och intresset ansågs växa för LNG inklusive nödvändiga infrastruktursatsningar.

I september 2015 tecknades en avsiktsförklaring mellan Eon, Swedegas och Åhus hamn om att bygga ett regionalt gasnät i nordöstra Skåne inklusive ett lager för LNG i Åhus hamn.

En branschinitierad nationell biogasstrategi

Swedegas, Energigas Sverige och Region Skåne presenterade i december 2015 ett gemensamt förslag till en nationell strategi för hur biogasen kan bidra till de energi- och klimatpolitiska målen, till att skapa nya jobb och till att utveckla ny teknik. Strategin ska bidra till att Sveriges mål inom flertalet prioriterade politikområden uppnås genom en ökad användning av biogas inom transport-, industri- och kraftvärmesektorerna. Förslaget omfattar mål och konkreta förslag på åtgärder och styrmedel utifrån biogasens hela värdekedja: produktion–distribution–användning.

Nationell handlingsplan för utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen

EU:s direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (2014/94/EU) syftar till att minimera transporterens oljeberoende och minska deras inverkan på miljön. Direktivet ställer krav på att varje medlemsstat ska anta ett nationellt handlingsprogram för utvecklingen av marknaden för alternativa bränslen inom transportsektorn och utbyggnaden av den tillhörande infrastrukturen. Handlingsprogrammet ska bl.a. innehålla nationella mål för utbyggnaden av tankstationer för LNG och för komprimerad naturgas (CNG). Om medlemsstaterna så väljer kan även tankstationer för vätgas inkluderas. Handlingsprogrammet ska överlämnas till kommissionen senast den 18 november 2016.

Enligt vad som anfördes av infrastrukturminister Anna Johansson i en interpellationsdebatt med Rickard Nordin (C) i mitten av november 2015 har Näringsdepartementet, i samarbete med andra berörda departement, påbörjat arbetet med att ta fram ett handlingsprogram som överensstämmer med EU:s krav.

Enligt den propositionsförteckning som regeringen lämnade till riksdagen i januari 2016 kommer regeringen i april 2016 att lämna en proposition till riksdagen med förslag till en lag om infrastruktur för alternativa bränslen för transporter.

Lokala klimatinvesteringar

I regeringens vårbudget 2015 aviserades ett stöd till lokala klimatinvesteringar, Klimatklivet. Riksdagen beslutade om stödet i juni 2015. Nivån på investeringsstödet var 125 miljoner kronor 2015 och 600 miljoner kronor per år 2016–2018. Naturvårdsverket beslutade under hösten 2015 om finansiering inom den första omgången, och bland besluten finns förbehandlingsanläggningar för matavfall, uppförande av lantbruksbaserad biogasproduktion samt gastankstationer. Totalt beviljades drygt 93 miljoner kronor till investeringar inom biogasområdet.

EU:s energiinfrastrukturvision

Under 2013 beslutade EU om nya gemensamma regler för utbyggnaden av el- och gasledningar mellan länderna (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer). Regelverket innehåller en procedur för att vartannat år bestämma vilka energiinfrastrukturprojekt inom EU som det finns ett gemensamt europeiskt intresse (s.k. PCI-projekt) av att de genomförs. Förordningen ger också projektägarna möjlighet att söka särskilda EU-medel för att underlätta finansieringen av PCI-projekt. För perioden 2014–2020 finns 5,85 miljarder euro i den s.k. CEF-fonden som projektägarna kan söka.

Inom Sverige finns två PCI-projekt utpekade, däribland en planerad LNG-terminal i Göteborg. Terminalen ingår i ett samarbete för att utveckla effektiva transportleder till havs från Rotterdam till Göteborg. Från terminalen kan LNG transporterats vidare med tåg och lastbil till de delar av Sverige som hittills har haft begränsad tillgång till naturgas. Projektet är förberett på detaljnivå, och investeringsbeslut kan tas så snart ett tillräckligt marknadsunderlag har säkerställts. Terminalen kan på sikt också anslutas till stamnätet för gas.

Utskottets ställningstagande

Jämfört med situationen i många andra europeiska länder har naturgas en begränsad betydelse som energikälla i Sverige. Det svenska gasstamnätet har dessutom en utsträckning som är begränsad till de sydvästra delarna av landet, och staten har överlåtit till den kommersiella aktören Swedegas att svara för drift och underhåll av nätet. Därutöver är det upp till Swedegas att – inom ramen för gällande regler och på basis av en bedömning av de ekonomiska förutsättningarna – ta eventuella beslut om att investera i en utbyggnad av gasstamnätet. Utskottet konstaterar att det i dagsläget tycks saknas ekonomiska förutsättningar för en sådan utbyggnad, och utskottet ser bl.a. av det skälet

ingen anledning för riksdagen att uttala sig i frågan i linje med vad som efterfrågas i motionerna 2015/16:2058 (SD) och 2015/16:2854 (SD). Utskottet ser heller inget behov av en nationell gasstrategi med den inriktning som efterfrågas i den förstnämnda motionen. De båda motionerna avstyrks således i de aktuella delarna.

När det gäller förslag som på olika sätt gäller satsningar på produktion, distribution, lagring och användning av biogas är utskottets övergripande uppfattning densamma som den utskottet framförde i samband med motionsbehandlingen våren 2015, dvs. att biogas är en intressant förnybar energikälla som kan användas både som transportbränsle och för produktion av el och värme. Utskottet påminner också om att den nuvarande regeringen, i likhet med den förra, har aviserat att den även fortsättningsvis kommer att främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen. Utöver detta noterar utskottet att det nyligen har tagits fram en branschinitierad nationell biogasstrategi som kan fungera som ett värdefullt underlag i fortsatta överväganden om biogasens framtida utveckling i Sverige.

Avslutningsvis vill utskottet framhålla biogasens roll som ett betydelsefullt hållbart alternativ till dagens dominerande fossila fordonsbränslen. I linje med bestämmelserna i EU:s direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (2014/94/EU) kommer Sverige under 2016 att ta fram ett handlingsprogram för utvecklingen av marknaden för alternativa bränslen inom transportsektorn och den utbyggnad av den tillhörande infrastrukturen som kan bli nödvändig.

Därmed avstyrks motionerna 2015/16:950 (M), 2015/16:1390 (S) och 2015/16:3149 (KD). Den sistnämnda motionen avstyrks i den aktuella delen.

Energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till att det råder en bred politisk enighet om att en effektiv användning av energi inom alla samhällssektorer är av godo avslås ett motionsyrkande om ökad energieffektivisering. Motionsyrkanden om energieffektiviserings- eller energisparlån avslås också av riksdagen. Här hänvisar utskottet till att Boverket och Energimyndigheten nyligen har redovisat tveksamheter inför en sådan lösning.

Jämför reservationerna 18 (SD) och 19 (KD).

Motionerna

Det är viktigt att den svenska industrins konkurrenskraft säkras genom en trygg tillgång till el, sägs det i motion 2015/16:820 av Jonas Gunnarsson

m.fl. (S). Eftersom den totala energiförbrukningen behöver minska krävs en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning av transport- och bostadssektorerna. Motionärerna begär mot den bakgrunden ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för ökad energieffektivisering som leder till minskad energiförbrukning (yrkande 2).

I Sverigedemokraternas kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. tas energieffektiviseringsfrågor upp, och ett tillkännagivande på detta tema efterfrågas (yrkande 34). Motionärerna framhåller att energieffektivisering har en betydande potential inom både transport, industri och den offentliga sektorn. Insatser av detta slag är ofta samhällsekonomiskt lönsamma, och det borde ur ett resurs- och konkurrensperspektiv vara självklart att använda resurserna på ett så effektivt sätt som möjligt.

Motionärerna betonar vidare att för den energiintensiva svenska basindustrin är just energieffektivisering en stor potential för betydande kostnadsbesparingar. Genom att använda mindre energi per producerad enhet stärks industrins konkurrenskraft. För den offentliga sektorn är det viktigt att sträva efter en energieffektiv verksamhet genom upphandling av ny och innovativ, energieffektiv teknik inom alla led, från produktion till slutanvändning.

Energieffektiviseringen går alltför långsamt, slås det fast i motion 2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD). Motionären anser att processen kan underlättas om det införs ett särskilt energisparlån med fokus på de smutsigaste kilowattimmarerna. Motionären menar att finansiering av viktiga klimatinvesteringar genom energieffektiviseringslån kan skapa både fler arbetstillfällen och energieffektiva bostäder, och motionären föreslår därför att riksdagen ska uttala sig till förmån för energieffektiviserings- och energisparlån (yrkande 15).

I kommittémotion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) konstateras det att regeringen ska fördela 1 miljard kronor per år för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus samt ett stöd för förnyelse av utomhusmiljön. Kristdemokraterna anser att subventioner är fel väg att gå. Trots vissa invändningar anser motionärerna att det kan finnas skäl för staten att medverka till att sänka kostnaderna för sådana energieffektiviseringar som inte är tydligt företagsekonomiskt lönsamma på kort sikt. Motionärerna anser att den tyska modellen med energisparlån bör studeras närmare och begär därför ett tillkännagivande med den inriktningen (yrkande 24). Modellen innebär i korthet att staten tillhandahåller förmånliga lån till fastighetsägare för energiinvesteringar i bostäder.

Vissa kompletterande uppgifter

Mål för en effektivare energianvändning

År 2009 beslutade riksdagen om följande två mål för effektivare energianvändning:

- Ett mål till 2020 som uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet om 20 procent mellan 2008 och 2020.⁷
- Ett mål till 2016 om att åstadkomma en energibesparing i fråga om slutanvänd energi till 2016 om minst 9 procent av det årliga genomsnittet 2001–2005.

I sin nyligen presenterade skrivelse Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning (skr. 2015/16:87) gör regeringen bedömningen att målet om energieffektivisering uppnås med befintliga styrmedel och åtgärder. Måluppfyllelsen anges visserligen vara svårbedömd, men effekterna av befintliga styrmedel och de åtgärder som har beslutats i vårändringsbudgeten för 2015 och budgetpropositionen för 2016 förväntas sammantaget leda till att målet uppnås. Regeringen har tidigare angivit att besparingen i fråga om slutanvänd energi beräknas uppgå till motsvarande 13 procent jämfört med basåret. Sverige kommer således att överträffa detta mål med marginal.

Energieffektivisering i budgetpropositionen för 2016

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen 2016 att ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, är grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimat, miljö och hälsa. Det kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och en tryggare energiförsörjning.

Näringsdepartementet lät under 2014 en extern konsult göra en fördjupad analys av energieffektiviseringspotentialen samt förekomsten och omfattningen av olika marknadsmisslyckanden och hinder för energieffektivisering i olika sektorer. Enligt konsultens analys finns det stora outnyttjade samhällsekonomiska potentialer för ytterligare energieffektivisering fram till 2030. Konsulten bedömde vidare att styrmedelsportföljen för energieffektivisering behöver utvecklas för att potentialen till 2030 ska realiseras.

EU och energieffektivisering

I december 2012 trädde EU:s s.k. energieffektiviseringsdirektiv (EED) i kraft.⁸ I direktivet ställs krav på medlemsstaterna att sätta ett vägledande, nationellt mål för energieffektivisering som bidrar till EU:s mål om 20 procents energieffektivisering till 2020. Sverige anmälde i april 2013 till kommissionen att det ovannämnda energiintensitetsmålet är Sveriges vägledande mål.

⁷ Energiintensiteten beräknas som kvoten mellan tillförd energi och BNP i fasta priser (kWh/krona).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG.

Våren 2014 behandlade riksdagen proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet. I propositionen föreslogs tre nya lagar som gäller bl.a. energikartläggningar i stora företag och energimätning i byggnader. Därutöver föreslogs ändringar i åtta befintliga lagar, däribland i ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och fjärrvärmelagen (2008:263). Bestämmelserna trädde i huvudsak i kraft den 1 juni 2014.

Utöver EED syftar direktiven om ekodesign⁹ och energimärkning¹⁰ till att stärka incitamenten för resurseffektiva energirelaterade produkter på marknaden. Direktivet om byggnaders energiprestanda innefattar också bestämmelser som ska bidra till en effektivare användning av energi. Bestämmelser om byggnaders utformning etc. bereds av civilutskottet.

Våren 2014 presenterade kommissionen ett meddelande om energieffektivitet, om hur energieffektivitet kan trygga energiförsörjningen och om 2030-ramen för klimat- och energipolitiken (KOM(2014) 520).

Europeiska rådet tog ställning till förslaget och kom i oktober 2014 överens om en ram för EU:s klimatmål fram till 2030. Det beslutades bl.a. att energieffektiviteten ska öka med minst 27 procent. Målet är vägledande och ska ses över senast 2020, med ambitionen att nå ett mål på 30 procent på EU-nivå.

Här kan även nämnas att kommissionen inom ramen för EU:s energiunion avser att se över all lagstiftning som gäller energieffektivitet och att underlätta för att byggnader och transporter ska kunna göras mer energieffektiva.

Industrins energianvändning och PFE

Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) syftade till effektivare energianvändning i energiintensiva företag och genomfördes under perioden 2004–2014. Programmet gav energiintensiva industriföretag som använder el i tillverkningsprocessen möjlighet att delta i ett program för energieffektivisering i utbyte mot befrielse från energiskatt på el. Programmets utformning ifrågasattes emellertid av EU ur ett statsstödsperspektiv och avslutades i och med utgången av den senaste femårsperioden.

I december 2015 besvarade energiminister Ibrahim Baylan en fråga (fr. 2015/16:414) från Cecilie Tenfjord-Toftby (M) om vilka åtgärder ministern och regeringen har för avsikt att vidta för att säkerställa att det införs en uppföljare till PFE-programmet. Ministern hänvisade i sitt svar till bl.a. att regeringen har genomfört flera större satsningar inom energieffektiviseringsom-

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (omarbetning) [det reviderade ekodesigndirektivet] antogs den 21 oktober 2009.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU om märkning och standardiserad produktinformation som anger energirelaterade produkters användning av energi och andra resurser antogs den 19 maj 2010. I juli 2015 föreslog kommissionen att Energimärkningsdirektivet ska upphävas och ersättas med en Energimärkningsförordning som ska säkra ett uniformt och stärkt genomförande i EU. Förordningen väntas bli antagen av rådet och Europaparlamentet under våren 2016. Kommissionen föreslår ett ikraftträdande den 1 januari 2017.

rådet, inte minst satsningen på energieffektivisering och renovering av flerbostadshus samt till att ett kvotpliktssystem för energieffektivisering (s.k. vita certifikat) har utretts. Vidare påpekade ministern att en central del av regeringens energieffektiviseringsarbete bedrivs inom EU och att regeringen där har drivit på för att det ramverk för styrning av energiunionen som nu tas fram ska säkerställa uppfyllandet av EU:s 2030-mål för förnybar energi och energieffektivisering. Vidare framhöll Ibrahim Baylan att regeringen i det sammanhanget även har drivit att medlemsstaterna ska formulera nationella bidrag till de EU-övergripande målen och att regeringen stöder en höjning av EU:s energieffektiviseringsmål till 30 procent till 2030. Härutöver påpekade ministern att EED ska ses över under 2016 och att regeringen avser att delta aktivt i den processen.

Forskningsprogram om industrins energianvändning

I december 2014 beslutade Energimyndigheten att avsätta 72 miljoner kronor till ett nytt forskningsprogram (Industrins energianvändning – forskning och utveckling), som en fortsatt satsning på energieffektivisering inom industrin. Syftet med programmet är att främja energirelevant industriforskning som möjliggör omställningen till ett långsiktigt hållbart energisystem. Programmet kommer bl.a. att stödja forskningsprojekt som bidrar till effektivare energianvändning och resursutnyttjande och som leder till en minskad användning av fossila bränslen. Avsikten är att programmet ska pågå 2014–2019.

Energikartläggning inom industrin

Bestämmelserna i den omnämnda lagen (2014:266) om energikartläggningar i stora företag genomförs för närvarande i Sverige. Vid utgången av januari 2016 hade ca 1 100 företag anmält att de omfattas av lagkraven och att de därför ska genomföra en energikartläggning som sedan ska upprepas vart fjärde år.

Nationell strategi för energieffektiviserande renovering

Enligt artikel 4 i EED ska medlemsstaterna fastställa en långsiktig strategi för att få till stånd investeringar i renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offentliga och privata.

I december 2015 presenterade Boverket och Energimyndigheten den gemensamma rapporten Förslag till utvecklad nationell strategi för energieffektiviserande renovering – Utredning av två styrmedel 2015. Utredningens övergripande slutsats var att kreditgarantier och statligt finansierade lån med nuvarande marknadsförutsättningar endast kan bidra marginellt till att öka renoveringstakten. Utredningen visar att det största problemet generellt är att få renoveringsinvesteringen att bli lönsam, vilket statliga lån och kreditgarantier har små förutsättningar att göra. Utredningen konstaterade att ett system med statligt finansierade lån i teorin ger förutsättningar för att öka renoveringstakten. Eftersom dagens räntenivå är låg och det största problemet är att få en

renoveringsinvestering att bli lönsam blir effekterna dock marginella. En sådan modell kräver också en ny organisation som kan administrera lånen och en lånestock – uppskattad till uppemot 30 miljarder kronor årligen – för att säkerställa tillgången på kapital.

I regleringsbrevet för 2016 fick Energimyndigheten och Boverket i uppdrag att uppdatera och komplettera det tidigare lämnade underlaget till en nationell strategi för energieffektiviserande renovering. Myndigheterna ska bl.a. göra en uppdatering av byggnadsbeståndets energianvändning, genomföra samhällsekonomiska analyser av relevanta styrmedel och vid behov lämna förslag på olika möjligheter till ökad vägledning för aktörer vid investeringsbeslut. Den sistnämnda punkten om möjligheter till ökad vägledning ska redovisas till Regeringskansliet senast den 29 april 2016. I övrigt ska uppdraget redovisas senast den 30 november 2016.

Kvotpliktssystem för energieffektivisering

Mot bakgrund av bestämmelser i artikel 7 i EED har Energimyndigheten på regeringens uppdrag utrett behovet av att införa ett kvotpliktssystem för energieffektivitet (s.k. vita certifikat). Uppdraget redovisades i rapporten *Aspekter på vita certifikat – mot bakgrund av nya förutsättningar och erfarenheter* (ER 2015:11).

I rapporten drogs den huvudsakliga slutsatsen att syfte, mål och design för ett kvotpliktssystem är avgörande för vad det kan leverera. Det är ytterst en politisk fråga att först bestämma syftet med ett eventuellt kvotpliktssystem och besluta om dess ramar. Energimyndigheten har på grund av antalet möjliga alternativ och snäva tidsramar inte haft möjlighet att i detalj utreda villkoren för flera olika tänkbara tillvägagångssätt, men bedömer att man i ett nytt uppdrag skulle kunna detaljgranska alternativa utformningar.

I budgetpropositionen för 2016 gjorde regeringen sedan bedömningen att ett kvotpliktssystem inte hinner införas i tid för att kunna bidra till målfyllelse 2020. Vidare ansåg regeringen att det är för tidigt att nu ta ställning till styrmedel för energieffektivisering med tidshorisonten 2030. I sammanhanget framhöll regeringen även att frågan har beröringspunkter med Energikommissionens arbete.

Underlag till den svenska handlingsplanen för energieffektivisering

Enligt EED ska medlemsstaterna senast den 30 april 2017 lämna en nationell handlingsplan för energieffektivisering till kommissionen. I regleringsbrevet för 2016 har Energimyndigheten fått i uppdrag att ta fram underlag till Sveriges fjärde nationella handlingsplan. Underlaget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 30 november 2016.

Sveriges tredje nationella handlingsplan för energieffektivisering antogs av regeringen våren 2014.

Utskottets ställningstagande

Det råder en bred politisk enighet om att en effektiv användning av energi inom alla samhällssektorer är av godo. Ofta finns betydande både samhälls- och företagsekonomiska fördelar med en klok energianvändning. Med hänvisning till denna inställning anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra några allmänna uttalanden om vikten av fortsatta energieffektiviseringsinsatser i linje med vad som föreslås i motionerna 2015/16:820 (S) och 2015/16:2854 (SD).

När det gäller förslagen i motionerna 2015/16:2019 (SD) och 2015/16:1938 (KD) om att införa någon form av statligt finansierade energispar- eller energieffektiviseringslån inom bostadssektorn konstaterar utskottet att Boverket och Energimyndigheten nyligen har redovisat tveksamheter inför en sådan lösning. De båda myndigheterna kommer dock under innevarande år att komplettera det nyss refererade underlaget med bl.a. samhällsekonomiska analyser av relevanta styrmedel på området. Innan denna komplettering är genomförd och regeringen har tagit ställning till det uppdaterade underlaget anser utskottet inte att riksdagen bör vidta några åtgärder med anledning av vad som efterfrågas i dessa motioner.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:820 (S), 2015/16:1938 (KD), 2015/16:2019 (SD) och 2015/16:2854 (SD) i de aktuella delarna.

Vissa övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Bland annat med hänvisning till tidigare riksdagsbehandling avslås motionsyrkanden om användning av spillvärme från kärnkraftverk och om direktverkande el för uppvärmningsändamål. Motionsyrkanden om torv som energikälla avslås också liksom ett yrkande om energideklaration av bilar. När det gäller torven hänvisar utskottet dels till att dessa frågor kommer att behandlas i anslutning till nästa kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017, dels till en pågående utredning om torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan. Beträffande energideklarationer av bilar påminner utskottet om att frågor på detta tema kan förväntas bli föremål för överväganden av den pågående Bonus–malus-utredningen.

Jämför reservationerna 20 (SD) och 21 (C).

Motionerna

Uppvärmning av bostäder slukar mycket el, konstateras det inledningsvis i motion 2015/16:1425 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S).

Motionärerna anser att riksdagen bör uppmana regeringen att överväga åtgärder så att direktverkande el som uppvärmningsform för permanentbostäder kan vara borta senast 2025.

Den stora andelen torvmark i vårt land läcker växthusgaser till atmosfären, sägs det i motion 2015/16:1073 av Betty Malmberg (M). Utsläppen av växthusgaser från dikad torvmark är t.o.m. större än utsläppen från all inrikes trafik i Sverige. Ett sätt att komma till rätta med detta problem är ökad torvtäkt, bl.a. för energiändamål. Därför är det enligt motionären viktigt att de styrmedel och regler som utformas gynnar ett hållbart torvbruk och torvnäringens långsiktiga överlevnad. Hon efterfrågar ett tillkännagivande från riksdagen om att regeringen ska vidta åtgärder för att öka produktionen av energitorv (yrkande 3).

Motion 2015/16:1097 av Jan R Andersson (M) gäller möjligheterna att utnyttja spillvärme från kärnkraftverken. Motionären vill att det satsas FoU-resurser på vidareutveckling av ett högre resursutnyttjande av kärnkraften och att förbudet att nyttja spillvärmerna från kärnkraftverk hävs. Vidare bör en alternativ användning av nämnda spillvärme beaktas. Bästa sättet att höja effektiviteten i sektorn för bostadsuppvärmning är enligt motionären att ta till vara spillvärmerna från kärnkraftverken och använda den till fjärrvärme.

Även i motion 2015/16:1567 av Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) lyfts torven fram som en resurs i det svenska energisystemet. Motionärerna pekar också på att Sveriges torvmarker är en betydande utsläppskälla för växthusgaser, inte minst de som är dikade. Ett sätt att komma till rätta med detta problem är att förbränna torven för energiändamål.

Torv ingår i elcertifikatssystemet och nyttjas redan i dag som energikälla, konstaterar motionärerna. Det finns emellertid många goda skäl att ta till vara torven som energiresurs i större utsträckning än i dagsläget. Regeringen har dock signalerat att torvanvändningen för elproduktion inom elcertifikatssystemet inte bör öka jämfört med dagens nivå och att regeringen har för avsikt att återkomma i frågan i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. Motionärerna menar att detta skapar osäkerhet om torvens framtid som energikälla och riskerar att mängder av koldioxidutsläpp fortsätter att flöda ut okontrollerat. Motionärerna anser att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att redan nu ge tydliga indikationer om ett långsiktigt nyttjande av torv som en resurs i det svenska energisystemet.

Torvmark utgör ca 25 procent av Sveriges landyta, men torvutvinning bedrivs på mindre än 1 procent av denna areal, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Den påverkade och torrlagda torven läcker stora mängder växthusgaser. Torven är ett inhemskt långsamt förnybart bränsle eftersom den nybildas kontinuerligt, till skillnad från de fossila bränslena. Torv som används vid kraftproduktion är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter eftersom den betraktas som ett fossilt bränsle. Motionärerna vill att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att inom EU verka för att torv från påverkade torvmarker ska behandlas på samma sätt som biobränslen (yrkande 28).

Elanvändning som är temperatur- och klimatberoende bör undvikas, sägs det i motion 2015/16:721 av Jan Lindholm (MP). Motionären ger en utförlig motivering till detta och konstaterar också att el för uppvärmning och kylning ur ett systemperspektiv alltid är mycket sårbar och därför fel val. Motionären förordar en övergång till ett större antal mindre anläggningar för produktion av vind-, våg-, bio- och solkraft. Om kärnkraften avvecklas och ersätts med de uppräknade alternativen får man en tryggare och säkrare elproduktion som är mindre beroende av fossil el. Motionären framför även synpunkter på Boverkets förslag om energikrav på byggnader och betonar att regler för energiförbrukning i byggnader bör utgå från energiegenskaper och inte från mängden köpt energi. Regler bör även utformas så att fjärrkyla och fjärrvärme blir det givna valet för de flesta. Att el för uppvärmning och kylning bör förekomma så sparsamt som möjligt är enligt motionären självklart ur ett systemperspektiv. Regeringen bör även ha ett ökat fokus på såväl sårbarhets- som systemperspektivet när den utformar framtida energilösningar.

Centerpartiets miljöpolitik grundar sig i den sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarheten, sägs det i partimotion 2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C). Motionärerna konstaterar att utsläppen från transportsektorn är den största klimatutmaningen i Sverige, och de redovisar flera förslag till åtgärder för att uppnå målet om en fossiloberoende fordonsflotta. Bland annat begärs ett tillkännagivande från riksdagen om att regeringen ska verka inom EU för att varje ny bil som säljs ska energideklarerars (yrkande 25). Därigenom synliggörs bilens klimatprestanda för konsumenten. Förslagsvis kan systemet utformas på ett liknande sätt som det system som finns för vitvaror.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner identiska med eller snarlika motion 2015/16:1425 (S) om en avveckling av uppvärmningsformen direktverkande el för permanentbostäder har avstyrkts av utskottet åtskilliga gånger de senaste åren, senast våren 2015 (bet. 2014/15:NU9). Vid det senaste tillfället påminde utskottet – utöver att hänvisa till tidigare ställningstaganden – om att både uppvärmning av permanentbostäder med direktverkande el – i betydelsen uppvärmning med elradiatorer – och med fossila bränslen (företrädesvis oljeeldning) kan betraktas som relativt marginella företeelser i Sverige. Utskottet gjorde bedömningen att dessa uppvärmningsformer kommer att minska ytterligare som en följd av de befintliga styrmedlen och svårigheten att konkurrera med andra billigare och mer miljöriktiga alternativ.

Motioner liknande den nu aktuella 2015/16:1097 (M) om kärnkraftens spillvärme har också behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen, senast våren 2015 (bet. 2014/15:NU9). Vid det senaste tillfället hänvisade utskottet bl.a. till att den lågvärdiga värme som kylvattnet utgör inte lämpar sig för fjärrvärmeändamål och att kärnkraftverken ligger för långt ifrån orter av sådan

storlek för att det skulle vara lönsamt att uppgradera värmen och sedan transportera den långa sträckor via rörledningar. Vidare konstaterade utskottet att de svenska kärnkraftverken inte är konstruerade för att leverera både högkvalitativ värme och el. Samtidigt sa sig utskottet se positivt på att kylvattnets värmeegenskaper används för andra ändamål än just uppvärmning, t.ex. i vissa innovativa energi- och miljötekniska sammanhang som omnämndes i betänkandet. Avslutningsvis konstaterade utskottet att Energimyndigheten i sin pågående utredning om energisystemet efter 2020 har pekat ut restvärmens roll i ett hållbart energisystem som ett område av särskilt intresse.

Beträffande det som sägs i motion 2015/16:721 (MP) kan nämnas att en snarlik motion har behandlats av utskottet vid åtskilliga tidigare tillfällen. Vid det senaste tillfället (våren 2015) avstyrkte utskottet motionen och anförde bl.a. att det inte såg värdet i att genom ett tillkännagivande informera regeringen om att el för uppvärmning innebär ett systemfel och även medför en ökad sårbarhet (bet. 2014/15:NU12). Utskottet sa sig vara för en utfasning av sådan direktverkande eluppvärmning som sker med hjälp av elradiatorer. Där emot ansåg utskottet att elen fyller en viktig funktion när den används i värmepumpar i områden där det av olika skäl – däribland ekonomiska – är svårt att etablera exempelvis biobränsleeldad fjärrvärmeproduktion, där det är olämpligt med småskalig vedeldning eller där solvärme inte räcker för att täcka efterfrågan när värmebehovet är som störst.

FoU om fjärrvärme och diffusa energikällor

Inom ramen för det tvärvetenskapliga forskningsprogrammet Fjärrsyn som har pågått sedan 2006 studeras bl.a. möjligheterna att använda mer diffusa energikällor för fjärrvärmeändamål. I programbeskrivningen konstateras det bl.a. att fjärrvärmen har utvecklats från att ursprungligen ha varit system med ånga, via högtempererade hetvattensystem, till dagens varmvattensystem, men att det pågår teknikutveckling mot en mer diversifierad produktionslösning med många olika värmekällor – solvärme, spillvärme från industrier och att, med hjälp av värmepumpar ta till vara överskottsvärme från bebyggelse och annan lågvärdig restvärme i t.ex. avloppsvatten. Fjärrsyn ska bidra med ny kunskap om de komponenter och den systemutveckling som krävs för att förverkliga ett framtida systemkoncept med bättre förutsättningar att ta till vara sådan värmeenergi som i dag kyls bort.

I oktober 2015 inledde Sveriges tekniska forskningsinstitut (SP) arbetet med att ta fram en strategisk innovationsagenda för lågvärdig värme. Syftet med agendan är främst att belysa vilka hinder som begränsar användningen av lågvärdig värme och att identifiera vilka möjligheter som finns att överbrygga dessa hinder. Projektet har stöd från bl.a. Verket för innovationssystem (Vinnova), Energimyndigheten och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) inom ramen för s.k. strategiska innovationsområden och löper från oktober 2015 till april 2016.

Torvnäringen i Sverige

I Sverige produceras torv för bränsleändamål (energitorv), jordförbättring (odlingstorv) och strö (stallströ). Energitorven svarar för ca 64 procent av den totala volymen. Torvbruket sysselsätter ca 1 200 personer i Sverige, jämnt fördelat mellan energi- och odlingstorvssektorn.

Under 2013 svarade torven för 0,3 procent av Sveriges totala energitillförsel. Som energislag har torven nästintill halverats sedan den högsta noteringen på ca 4,3 TWh (2004). Den största delen av energitorven används i ett fåtal kraftvärmeanläggningar. Torvanvändningen i rena fjärrvärmeanläggningar har successivt minskat och utgör i dag endast en liten del av den totala fjärrvärmeproduktionen.

Torven i elcertifikatssystemet

Av lagen (2011:1200) om elcertifikat framgår att torv inte klassificeras som en förnybar energikälla. Däremot definieras elproduktion baserad på torv som förnybar elproduktion i lagen.

I maj 2015 överlämnade regeringen proposition 2014/15:123 Ambitionsökning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 till riksdagen. I propositionen redogjorde regeringen också för sin syn på torv för elproduktionsändamål. Regeringen konstaterade att förutsättningarna för sådan produktion inom ramen för elcertifikatssystemet inte bör ändras i dagsläget. Den torvbaserade elproduktionen ska därmed även i fortsättningen vara berättigad till tilldelning av elcertifikat. Samtidigt underströk regeringen att den avser att följa utvecklingen noga och närmare analysera torvanvändningens fortsatta roll i elcertifikatssystemet, bl.a. utifrån torvanvändningens samlade klimat- och miljöpåverkan och med utgångspunkt i att torvanvändning för elproduktion inom elcertifikatssystemet inte bör öka jämfört med dagens nivå. Regeringen sa sig även ha för avsikt att återkomma i frågan 2017 i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatssystemet.

Riksdagen ställde sig under hösten 2015 bakom regeringens förslag i den nyssnämnda propositionen och avstyrkte samtidigt ett motionsyrkande (V) om att torven borde fasas ut ur elcertifikatssystemet (bet. 2015/16:NU6). Utskottet ansåg att den analys som regeringen hade aviserat om torvens framtida roll borde avvaktas innan det fanns skäl för riksdagen att uttala sig om torvens roll.

Förslag om en samlad prövning av torvtäkter

Energitorv omfattas av ett koncessionssystem, vilket innebär att fastighetsägare som opponerar sig mot att deras fastighet tas i anspråk för undersökning eller bearbetning av energitorv har små möjligheter att påverka ianspråktagandet eftersom den som ansöker om koncession kan få tillgång till marken genom markanvisning. I en departementspromemoria (Ds 2015:54 En samlad torvprövning) konstateras det att samhällets reglering av energisystemet och synen på torv dock har förändrats sedan man på 1970-talet beslutade att reglera ener-

gitorvutvinning inom ramen för ett koncessionssystem. I dag bygger den långsiktiga energipolitiken på generella ekonomiska styrmedel, och koncessionssystemet för energitorv är, enligt vad som anförs i promemorian, därför inte längre motiverat med hänsyn till energipolitiken. Om koncessionsrätten för torv tas bort får fastighetsägare möjlighet att avgöra om energitorv ska utvinna på fastigheten och vem som ska utvinna torven.

Departementspromemorian har skickats ut på remiss till den 15 februari 2016. Av den propositionsförteckning som regeringen lämnade till riksdagen i januari 2016 framgår att en proposition med titeln En samlad torvprövning kommer att lämnas till riksdagen i juni 2016.

Analys av torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan

I oktober 2015 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och redovisa den svenska torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan samt att föreslå hur torvutvinningens negativa inverkan kan minska.

Analysen ska omfatta klimat- och miljöpåverkan från såväl pågående som avslutade stor- och småskaliga torvtäkter för bränsleändamål (energitorv), jordförbättring (odlingstorv) och strö (stallströ). Fokus ska vara på samlad påverkan på klimatet i form av tillförsel av växthusgaser till atmosfären, förändring av markens förmåga att ta upp och lagra växthusgaser samt påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster inklusive sociala och kulturella värden. Verket ska särskilt redovisa vilka krav som bör ställas på undersökningar av klimatpåverkan vid torvutvinning samt lämna förslag på hur detta kan regleras i miljöbalken.

Uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 30 juni 2016.

Energimärkning av bilar

Konsumentinformation om nya personbilar styrs av direktiv 1999/94/EG samt av Konsumentverkets allmänna råd (KOVFS 2010:3) vid marknadsföring av nya personbilar. Det övergripande syftet med direktivet är ”att se till att information om bränsleekonomi och koldioxidutsläpp när det gäller nya personbilar som utbjuds till försäljning eller uthyrning inom gemenskapen görs tillgänglig för konsumenterna så att dessa kan göra väl underbyggda val”.

År 2010 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om en EU-strategi för rena och energieffektiva fordon (KOM(2010) 186). I meddelandet redovisade kommissionen avsikten att lägga fram ett förslag om ändring av direktiv 1999/94/EG när det gäller märkning av bilar (bilmärkningsdirektivet). För närvarande genomför kommissionen en utvärdering av genomförandet av bilmärkningsdirektivet och direktivets effekter.

I maj 2015 tillsatte regeringen en särskild utredare (kammarrättsrådet Petter Classon) med uppgift att föreslå hur ett s.k. bonus-malus-system för nya lätta fordon kan utformas, där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället genom en bonus (bonus betyder bra på

latin) medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid belastas med högre skatt (malus betyder dålig på latin). Av utredningens direktiv framgår bl.a. att utredaren för att öka transparensen och därmed den styrande effekten ska lämna förslag på hur bonus respektive malus för enskilda fordon kan synliggöras. I direktiven sägs det att detta exempelvis skulle kunna ske genom någon form av märknings- eller klassificeringssystem (dir. 2015:59). Förslaget på ett bonus–malus-system ska göra det enklare för enskilda konsumenter att välja energieffektiva och mer miljöanpassade fordon.

Den s.k. Bonus–malus-utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 29 april 2016.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att regeringen har för avsikt att följa utvecklingen på torvområdet nogga och närmare analysera torvanvändningens fortsatta roll i elcertifikatssystemet, bl.a. utifrån torvanvändningens samlade klimat- och miljöpåverkan. Regeringen har även deklarerat avsikten att återkomma i frågan 2017 i samband med nästa kontrollstation för elcertifikatssystemet. I sammanhanget noterar utskottet även att Naturvårdsverket har fått i uppdrag att analysera och redovisa den svenska torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan samt att föreslå hur man kan minska utvinningens negativa inverkan. Därutöver konstaterar utskottet att det pågår en översyn av det gällande koncessionssystemet för utvinning av energitorv. Sammantaget ser utskottet inget skäl för riksdagen att agera med anledning av det som sägs om torv i motionerna 2015/16:1073 (M), 2015/16:1567 (M) och 2015/16:2854 (SD). Motionerna avstyrks således. Den sistnämnda motionen avstyrks i den aktuella delen.

Utskottet avstyrker även motion 2015/16:2371 (C) i den del som gäller ett energideklarationssystem för bilar. Här hänvisar utskottet för det första till att den pågående utredningen av ett s.k. bonus–malus-system för nya lätta fordon kommer att beröra frågor med tydlig koppling till det som efterfrågas i motionen. För det andra vill utskottet nämna att det pågår en utvärdering av EU:s s.k. bilmärkningsdirektiv som kan resultera i ett värdefullt underlag för fortsatta överväganden om för- och nackdelar med ett konsumentinriktat system för energideklarationer och märkningar av bilar. Sammantaget saknas det enligt utskottets uppfattning skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av vad som begärs i motionen.

När det avslutningsvis gäller motionerna 2015/16:1425 (S), 2015/16:1567 (M) och 2015/16:721 (MP) konstaterar utskottet att de i likalydande eller snarlik skepnad har behandlats av utskottet vid åtskilliga tidigare tillfällen, senast våren 2015. Beträffande det som sägs i motion 2015/16:1097 (M) om en ökad användning av lågvärdig värme hänvisar utskottet till den pågående forskningen på detta område som bedrivs inom forskningsprogrammet Fjärrsyn och till ovan redovisat arbete med att ta fram en strategisk innovations-

agenda för lågvärdig värme. I övrigt anser utskottet inte att något nytt har tillkommit i de frågor som tas upp i de uppräknade motionerna som motiverar ett annat ställningstagande än när dessa förslag behandlades sist. Med hänvisning till det då anförda avstyrks därför de fyra motionerna ännu en gång.

Reservationer

1. **Energipolitikens övergripande inriktning, punkt 1 (M, C, L, KD)**

av Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Penilla Gunther (KD), Jessika Roswall (M) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 6,

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10 och avslår motionerna

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1 och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Genom den historiska energiöverenskommelse som allianspartierna slöt 2009 och som låg till grund för den energipolitiska proposition som riksdagen sedan ställde sig bakom samma år skapades en solid, långsiktigt bärkraftig energipolitisk grund till gagn för såväl företags konkurrenskraft och försörjningstryggheten som klimatet och miljön. Vår gemensamma syn på energipolitiken bygger fortfarande på denna överenskommelse som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det ges förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi står också bakom den långsiktiga visionen att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Detta ger konsumenter och industri en trygg energiförsörjning samt ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.

Vi har varit positiva till regeringens ambition att försöka nå en bred energipolitisk överenskommelse över blockgränsen. Hittillsvarande arbete inom Energikommissionen och vissa åtgärder med tydliga energipolitiska konsekvenser som regeringen har vidtagit har emellertid inte bidragit till att öka förutsättningarna för att det ska gå att nå en sådan överenskommelse.

För att säkerställa att energipolitiken får en utformning som vi kan stå bakom vill vi att riksdagen genom ett uttalande tar ställning för den övergripande inriktning som finns i allianspartiernas energiöverenskommelse. Således sluter vi upp bakom yrkandet i motion 2015/16:1362 (C, M, FP, KD) om att riksdagen ska tillkännage för regeringen att den bör säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi tillstyrker även de yrkanden som finns i motionerna 2015/16:2249 (FP) och 2015/16:3149 (KD) med innebörden att allianspartiernas energiöverenskommelse ska utgöra grunden för en blocköverskridande energiöverenskommelse. Motionerna 2015/16:820 (S) och 2015/16:2854 (SD) avstyrks i de aktuella delarna.

2. Energipolitikens övergripande inriktning, punkt 1 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1,

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 6,

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Vår grundläggande inställning är att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Den politik vi står bakom syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

I likhet med vad som sägs i Sverigedemokraternas motion 2015/16:2854 anser vi att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin energiförsörjning. Vi förespråkar mot den bakgrunden att en hög grad av självförsörjning prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål. Denna inställning utesluter emellertid inte att energisystem kan delas över nationsgränser, men då företrädesvis med nationer i Sveriges närområde. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Enligt vår uppfattning måste vattenkraften och kärnkraften förbli basen i den svenska elproduktionen även framöver. Politiska beslut som hämmar utvecklingen av dessa kraftslag eller som på ett ineffektivt sätt stöttar olönsam produktion av förnybar el måste undvikas. Exempelen är många på skatter och regler som gravt missgynnar produktion av koldioxidneutral vatten- och kärnkraft samtidigt som svårintegrerad förnybar elproduktion som vind- och solkraft åtnjuter vidlyftiga subventioner. I den ovan omnämnda motionen ges flera exempel på dylika missförhållanden. Subventioner till vind- och solkraft ökar dessutom kraven på reglerkraft, och en snabb utbyggnad av väderberoende kraftkällor av nyssnämnda slag medför betydande utmaningar för elnätet och för möjligheterna att kontrollera den så viktiga effektbalansen.

Vi befarar således att den rådande, inte sällan oreflekterade, tilltron till förnybara energikällor som vi ofta möter kan ge upphov till svårhanterliga negativa konsekvenser. När en högst beklaglig förtida och effektskatteorsakad avveckling av den välfungerande svenska kärnkraften dessutom nu står för dörren kommer dessa problem att bli än mer påtagliga. En avvecklad kärnkraft innebär också en avveckling av den baskraft som utgör fundamentet i det svenska kraftsystemet. Några realistiska alternativ till denna baskraft har regeringen inte presenterat. Risken är påtaglig att det är fossilbränslebaserade alternativ som kommer att ersätta den koldioxidfria kärnkraften.

I motsats till regeringspartierna ser vi alltså kärnkraften som ett centralt inslag i den svenska energimixen under överskådlig framtid och att den kommer att vara en nödvändig del i strävan efter att bromsa klimatförändringarna, för att säkra den svenska elförsörjningen och för att kunna upprätthålla den svenska basindustrins konkurrenskraft.

Vi vill också påtala den uppenbara risken med regeringens ambitioner att agera som föregångsland på klimatområdet. Genom att man tar på sig betydande åtaganden om utsläppsminskningar eller pålagor som höjer energipriser är risken påtaglig att den klimatmässiga effekten blir någon helt annan än den som eftersträvas. Vi anser därför att det är av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i en sådan utsträckning att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta.

Sverigedemokraterna ingår liksom övriga åtta riksdagspartier i Energikommissionen som regeringen har tillsatt. Ambitionen att nå en bred energipolitisk uppgörelse kan ses som vällovlig. Hittillsvarande arbete inom kommissionen och regeringens agerande på flera olika områden med betydande konsekvenser för Energikommissionens handlingsutrymme är emellertid ett problem. Oviljan från regeringens sida att i brett samråd hantera akuta energipolitiska spörsmål, inte minst kärnkraftens och vattenkraftens sviktande lönsamhet, ser vi exempelvis som mycket bekymmersam. Att vifta bort dessa problem från Energikommissionens agenda med hänvisning till att kommissionens uppdrag är att forma energipolitiken efter 2025 anser vi är ansvarslost. Utan lösningar

på de akuta problemen finns heller inga möjligheter att forma en energipolitik som ska vara bärkraftig på längre sikt.

I motion 2015/16:2854 (SD) återfinns ett stort antal konkreta förslag till åtgärder med energipolitisk anknytning, varav vi i detta sammanhang tillstyrker det övergripande yrkandet om energipolitikens inriktning (yrkande 1). En del av de övriga förslagen i motionen faller inte inom utskottets beredningsområde och behandlas därför av andra utskott. Det gäller exempelvis viktiga förslag på skatteområdet. Vissa andra förslag kommer att behandlas av utskottet senare under detta riksmöte. Vi ser fram emot att få möjlighet att föra fram vår syn på den svenska energipolitiken vid flera kommande tillfällen.

Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

3. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (M)

av Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) och Jessika Roswall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1 och

2015/16:2451 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 och

avslår motionerna

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 3, 4, 10 och 12,

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 19, 34 och 37.

Ställningstagande

Som har framgått i den föregående alliansgemensamma reservationen står vi och Moderaterna fortfarande bakom allianspartiernas energiöverenskommelse från 2009 som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det har skapats förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi tillstyrker därför motion 2015/16:2447 (M) i den del där det begärs ett tillkännagivande från riksdagen om att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi.

Utöver detta vill vi framhålla betydelsen av en stabil energipolitik för den svenska industrins konkurrenskraft. I likhet med vad som anförs i motion 2015/16:2451 (M) anser vi att den svenska industrin har kunnat utvecklas på

ett positivt sätt mycket tack vare en trygg energiförsörjning till konkurrenskraftiga priser. Denna trygghet är nu hotad bl.a. på grund av en tilltagande risk för effektbrist som en följd av att en ansenlig del av elproduktionen kommer att tas ur drift av tekniska, ekonomiska och politiska orsaker. Vi instämmer i det som sägs i motionen om att en trygg energiförsörjning kräver en långsiktig energipolitik där kärnkraften värnas och används, vattenkraften används och inte hotas och där de möjligheter som kommer med ny, förnybar energi välkomnas.

Med det anförda tillstyrks således motionerna 2015/16:2447 (M) och 2015/16:2451 (M) i de berörda delarna. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

4. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och
avslår motionerna
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 3, 4, 10 och 12,
2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,
2015/16:2447 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,
2015/16:2451 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 3 och
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 19, 34 och 37.

Ställningstagande

Vi har i det föregående redovisat vår och Sverigedemokraternas syn på energipolitiken. Utöver vad som anfördes där vill vi här betona att det är mycket kostsamt att sänka utsläpp av klimatgaser utan en tydlig koppling till nya innovationer som kan överleva på en konkurrensutsatt marknad. Utan framgångsrik teknikutveckling kan klimatgasjakten medföra negativa konsekvenser för jobben och välfärden i Sverige och Europa.

I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:2542 (SD) menar vi därför att Sverige och Europa måste fokusera på sådan energiforskning som leder till att nya energislag blir så billiga att de kan konkurrera ut de fossila bränslena. Vi anser att dagens förnybara energislag sällan håller måttet när det gäller att bidra till att olika hållbarhetsmål uppnås. Så länge sådan energiproduktion är alldeles för dyr kommer fossila bränslen att dominera och då inte minst i länder

som försöker lyfta sig från fattigdom till förhållanden som mer liknar de i västvärlden. Den globala klimatvinsten uteblir, och hållbarheten kan även ifrågasättas ur ett socialt perspektiv.

Med det anförda tillstyrks den nämnda motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

5. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 3, 4, 10 och 12 samt

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5 och

avslår motionerna

2015/16:2447 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2015/16:2451 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 19, 34 och 37.

Ställningstagande

Som har framgått i den föregående alliansgemensamma reservationen står jag och Liberalerna fortfarande bakom allianspartiernas energiöverenskommelse från 2009 som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det har skapats förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Enligt min uppfattning kan det finnas skäl för riksdagen att tydligt uttala att det är tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el som Sverige har en säker, effektiv elproduktion med mycket små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. Ett sådant uttalande överensstämmer med vad som begärs i motion 2015/16:2249 (FP), vilken jag således tillstyrker i den aktuella delen.

Utöver detta instämmer jag även i det som anförs i den nyssnämnda motionen om värdet av det ur europeiskt perspektiv mycket låga svenska fossilbränsleberoendet där bl.a. nästan all elproduktion är koldioxidfri. Sverige har mot den bakgrunden mycket goda förutsättningar att agera som ett föregångsland när det gäller omställningen från ett fossilberoende och även exportera klimatsmart el till närområdet. Genom sådan export kan Sverige inte bara bidra till att ersätta fossilbränslebaserad elproduktion, inte minst kolbaserad sådan,

utan också göra EU mindre beroende av rysk gas. Det anförda innebär att jag står bakom den del av motionen där ett tillkännagivande med denna innebörd begärs. Beträffande EU:s roll på det energipolitiska området anser jag därutöver att riksdagen bör uttala sig i linje med vad som anförs i motion 2015/16:2261 (FP). Eftersom energifrågorna i högsta grad är gränsöverskridande är ett starkare EU-samarbete eftersträvansvärt. I tider av ökad konflikt i Europas närområde, och där bl.a. gasleveranser används som ett politiskt påtryckningsmedel, behövs en trygg energiförsörjning på europeisk nivå. I linje med vad som sägs i den nyssnämnda motionen anser jag att Sverige kan spela en viktig roll på en integrerad europeisk energimarknad, och Sverige måste därför delta aktivt i arbetet med att utforma och genomföra åtgärderna inom ramen för EU:s energiunion.

Vidare anser jag att det finns en betydande potential för att liberalisera energipolitiken ytterligare. Utöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn innebär ett liberalt synsätt att klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor sätts i första rummet. Jag instämmer i den uppfattning som förs fram i motion 2015/16:2249 (FP) om att grunden för en liberal och fungerande energimarknad innebär att kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft konkurrerar på egna meriter. Motionen tillstyrks således i den aktuella delen.

Avslutningsvis vill jag även understryka nödvändigheten i att fordonssektorns fossilbränsleberoende bryts. Transportsektorns miljöpåverkan måste minska, och åtgärder krävs för att nå det långsiktiga målet om en fossilfri fordonsflotta. Jag och Liberalerna ser positivt på den elektrifiering av transportsektorn som pågår. I det sammanhanget är det, enligt min och Liberalernas uppfattning, dock viktigt att inse betydelsen av att det finns tillgång till stabil, ren och koldioxidslutande el. Om fordon drivs av fossilbränslebaserad el är inte mycket vunnet med en elektrifiering. Det är vattenkraft, kärnkraft och förnybar el som krävs i sammanhanget och jag instämmer i det som sägs med denna innebörd i motion 2015/16:2249 (FP).

Med det anförda tillstyrks motionerna 2015/16:2249 (FP) och 2015/16:2261 (FP) i de aktuella delarna. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

6. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 2, 19, 34 och 37 samt avslår motionerna

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 3, 4, 10 och 12,

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 5,

2015/16:2447 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2015/16:2451 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 3 och

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Som har framgått i den föregående alliansgemensamma reservationen står jag och Kristdemokraterna fortfarande bakom allianspartiernas energiöverenskommelse från 2009 som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det har skapats förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften.

Utöver denna övergripande hållning vill jag framhålla att min och Kristdemokraternas syn på hur energipolitiken ska bedrivas bygger på förvaltarskapstanken. De ändliga resurserna ska förvaltas och inte förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Jag vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energieffektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislag.

I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:3149 (KD) värnar jag och Kristdemokraterna målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. För att nå dit anser jag att arbetet med klimat- och energifrågorna måste intensifieras på såväl nationell som internationell nivå. Detta synsätt bör riksdagen genom ett tillkännagivande framföra till regeringen, vilket också begärs i den nyssnämnda motionen. Motionen tillstyrks således i denna del.

Energipolitik har inte sällan nationsgränsöverskridande inslag, vilket jag och Kristdemokraterna tycker är viktigt att komma ihåg. Jag ser mot den bakgrunden mycket positivt på det arbete som har inletts inom ramen för EU:s energiunion för att uppnå målen för en säker, hållbar, konkurrenskraftig och ekonomiskt överkomlig energi för EU och dess medborgare. EU:s energipolitik ska vara tillväxtfrämjande och långsiktigt hållbar. För att uppnå detta måste energiförbrukningen i unionen effektiviseras och moderniseras. Därutöver är det viktigt att uppmärksamma hur sårbar den europeiska energisäkerheten är som en följd av att Ryssland försvårar eller helt stryper tillförseln av vissa råvaror och energislag till EU. En sådan beroendeställning äventyrar inte bara den europeiska energiförsörjningen utan också viktiga säkerhetspolitiska intressen. I likhet med vad som sägs i den ovan omnämnda motionen anser jag att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att inom EU agera för att medlemsstaternas egen utvinning, förädling och produktion av råvaror och förnybara energislag uppmuntras.

Avslutningsvis tillstyrker jag även förslaget i motionen om att de befintliga subventionerna på det energipolitiska området ska ses över och omprövas med inriktning på att stöd i första hand ska gynna utvecklingen av ny miljövänlig teknik.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

7. Vissa övriga frågor om energipolitikens inriktning, punkt 2 – motiveringen (C)

av Helena Lindahl (C).

Ställningstagande

Som har framgått i den föregående alliansgemensamma reservationen står jag och Centerpartiet fortfarande bakom allianspartiernas energiöverenskommelse från 2009 som på en övergripande nivå omfattar en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det har skapats förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften.

Utöver det nu anförda anser jag inte att det finns skäl för riksdagen att agera med anledning av de förslag som är aktuella i det här avsnittet. Samtliga dessa motionsyrkanden avstyrks således.

8. Kärnkraft, punkt 3 (M)

av Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) och Jessika Roswall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 och
2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motionerna
2015/16:798 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
2015/16:902 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1223 av Katarina Brännström (M),
2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:1365 av Ola Johansson (C) yrkande 1,
2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,
2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
2015/16:2085 av Michael Svensson (M),
2015/16:2153 av Lars Eriksson (S),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7,
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och
12 samt
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 9 och 11.

Ställningstagande

Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar, säkra tillgången till el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när den behövs. Vi har redan redovisat att Alliansens energiöverenskommelse som antogs av riksdagen 2009 fortfarande ligger fast, vilken bl.a. har innebörden att Sverige ska ha ett robust energisystem som står på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi.

När det gäller kärnkraften är utvecklingen emellertid för närvarande mycket oroväckande. Den rödgröna regeringen fattar beslut eller skickar andra politiska signaler som ökar trycket på en redan hårt pressad kärnkraftsindustri. Låga elpriser i kombination med skattepålagor och ökade krav på säkerhetsinstallationer skapar en situation där kärnkraftens lönsamhet sjunker till nivåer där bolagen på goda grunder överväger om det över huvud taget är företagsekonomiskt ansvarsfullt att fortsätta driften. I det värsta scenariot hotas därmed nästan hälften av den svenska elproduktionen som till mycket stor del dessutom svarar för den så viktiga baskraften. Detta vore en mycket olycklig utveckling på flera olika sätt. Effektbalansen i elsystemet hotas, import eller produktion av fossilbränslebaserad el kan bli nödvändig, basindustrins konkurrenskraft äventyras och med den på sikt även den svenska välfärden.

Utöver att regeringen måste besinna sig när det gäller agerande som får uppenbara negativa konsekvenser för kärnkraftens framtid i Sverige vill vi i likhet med vad som sägs i motionerna 2015/16:2444 (M) och 2015/16:2447 (M) att regeringen ska slå an ett mer teknikoptimistiskt perspektiv på kärnkraften. Vi menar att många av morgondagens utmaningar kan mötas med morgondagens teknik. Forskningsinsatser som är inriktade på förnybar energi är självfallet viktiga, men vi menar att forskningen på kärnenergiområdet måste få större uppmärksamhet. Oavsett vad man har för uppfattning om kärnkraftens framtid torde det vara uppenbart för de flesta att kärnkraften kommer att finnas kvar ytterligare flera årtionden. Därför behövs det både kompetens och kunskaper som kan trygga en säker drift, hanteringen av använt kärnavfall och förhoppningsvis även för att kunna utveckla kärnkraften på ett sådant sätt att den kan tillhandahålla koldioxidfri el till svenska konsumenter i ytterligare många decennier.

Mot denna bakgrund anser vi att det borde vara möjligt för Energimyndigheten att stödja projekt som säkrar att den svenska kärnkraftshanteringen är av högsta klass även i framtiden. Med det anförda tillstyrks yrkandena i de två

ovan omnämnda motionerna i vilka det begärs ett tillkännagivande från riksdagen om en fortsatt forskning med inriktning på alla relevanta delar och delar av energiområdet. Med det sagda kan även motion 2015/16:1539 (M) som har en liknande inriktning anses vara tillgodosedd. Den motionen kan därför avstyrkas. Vi anser inte heller att det är nödvändigt med några allmänna uttalanden om kärnkraftens stora betydelse för den svenska energiproduktionen. Detta torde framgå av vad vi har anfört ovan samt av det faktum att kärnkraften är en av grundbultarna i Alliansens energiöverenskommelse. De motionsyrkanden som har denna innebörd kan därför avslås av riksdagen.

Även övriga motioner i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

9. Kärnkraft, punkt 3 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och 12,

bifaller delvis motionerna

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 9 och

avslår motionerna

2015/16:798 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,

2015/16:902 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1223 av Katarina Brännström (M),

2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:1365 av Ola Johansson (C) yrkande 1,

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,

2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2085 av Michael Svensson (M),

2015/16:2153 av Lars Eriksson (S),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion, och en avveckling av den svenska kärnkraften skulle vara ett direkt hot mot den svenska basindustrin och den svenska ekonomin. Hushållen skulle dessutom riskera att drabbas av än högre elpriser och tvingas förlita sig på ökad import av el som har producerats med fossila energikällor.

Vi och Sverigedemokraterna står för en positiv syn på den svenska kärnkraften och dess framtid. Kärnkraften är och borde enligt vår uppfattning vara ett centralt inslag i den svenska energimixen även fortsättningsvis. Därigenom kan Sverige säkra elförsörjningen och upprätthålla den svenska basindustrins konkurrenskraft, vilket även är en förutsättning för att vi ska kunna bevara och utveckla den svenska välfärdsmodellen. Utöver detta är kärnkraften koldioxidfri och därmed ett mycket betydelsefullt medel i strävan efter att bromsa det globala klimathotet.

Till skillnad från regeringens kärnkraftsfrånvända politik är vi öppna för en utbyggnad av den svenska kärnkraften. Enligt vår uppfattning ska Sverige satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Vi instämmer därför i det som sägs i motion 2015/16:2854 (SD) om att den bestämmelse i miljöbalken som i dag hindrar en fortsatt kärnkraftsutbyggnad i Sverige ska avskaffas. Samtidigt instämmer vi i det som sägs i motionen om att det kan finnas skäl att uppmärksamma kärnkraftsbranschens kärva konkurrenssituation, detta inte minst i ljuset av att det går vidlyftiga subventioner till förnybar elproduktion samtidigt som kärnkraftsproducenterna knävar under ett kvävande skattetryck.

Vidare vill vi framhålla vikten av att kärnkraftens fortsatta utveckling inte tappas bort i den rödgröna iveren att utveckla olika former av mer eller mindre funktionell, ofta väderberoende, förnybar elproduktion. Med beaktande av att kärnkraften står för nästan hälften av landets elförsörjning har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. Vissa larmsignaler har på senare tid dessutom gjort gällande att denna forskning helt håller på att förtvina. För att kunna etablera ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs hög nationell kompetens, och detta kräver i sin tur ett ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Vi instämmer mot den bakgrunden i det som sägs i den ovannämnda motionen om att det vore positivt med en FoU-satsning på svensk kärnkraft. Detta förhållningssätt ligger också till viss del i linje med vad som föreslås i motionerna 2015/16:2444 (M), 2015/16:2447 (M) och 2015/16:3149 (KD). De aktuella yrkandena i de motionerna tillstyrker vi därför delvis.

För att ytterligare höja kärnkraftens status anser vi att riksdagen genom ett uttalande ska sluta upp bakom det som sägs i motion 2015/16:2542 (SD) om att regeringen ska verka för att kärnkraft likställs med s.k. förnybar energi, inte minst i diskussioner på EU-nivå. Eftersom omställningen till förnybar energi i realiteten ofta leder till höjda utsläpp av klimatgaser – se exempelvis vad som

händer i Tyskland – är det märkligt att den klimatneutrala kärnkraftens betydelse ofta helt saknas i diskussionerna. Tankelåsningarna vid biobränslen och vind- och solkraft får inte tillåtas skymma andra effektiva och välbeprövade lösningar på klimatproblematiken som exempelvis kärnkraften.

Avslutningsvis vill vi uttrycka en positiv syn på de motioner i detta avsnitt som genomsyras av en bejakande inställning till den svenska kärnkraften men som är väckta av företrädare för andra partier än det vi representerar. De förslag om kärnkraften som finns i motionerna 2015/16:2542 (SD) och 2015/16:2854 (SD) tillgodoser emellertid i huvudsak det som efterfrågas i dessa motioner, varför de kan avslås av riksdagen.

Sammantaget innebär detta att vi tillstyrker motionerna 2015/16:2542 (SD) och 2015/16:2854 (SD) i de delar som är aktuella i detta avsnitt. Motionerna 2015/16:2444 (M), 2015/16:2447 (M) och 2015/16:3149 (KD) tillstyrks delvis. De övriga motionerna i avsnittet bör avslås av riksdagen.

10. Kärnkraft, punkt 3 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7 och
avslår motionerna
2015/16:798 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
2015/16:902 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1223 av Katarina Brännström (M),
2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:1365 av Ola Johansson (C) yrkande 1,
2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,
2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
2015/16:2085 av Michael Svensson (M),
2015/16:2153 av Lars Eriksson (S),
2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6,
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och
12 samt
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 9 och 11.

Ställningstagande

Jag och Liberalerna tar det globala klimathotet på stort allvar. Vi har därför som mål att den svenska energiproduktionen ska bli helt fossilfri. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el är vi redan en god bit på väg. Utan kärnkraftens bidrag hotas både klimatet och den svenska välfärden. Jag och Liberalerna vill säkerställa förutsättningarna för den befintliga svenska kärnkraften och är på lång sikt öppna både för att ersätta de befintliga reaktorerna och för att utöka antalet kärnkraftsreaktorer.

Mot den bakgrunden är jag mycket bekymrad över att den rödgröna regeringen nu vidtar diverse åtgärder som inte bara riskerar att bromsa denna positiva utveckling utan även att bakbinda det pågående arbetet inom Energikommissionen. Bland dessa åtgärder är det flera som slår särskilt hårt mot kärnkraften, inte minst höjningen av den s.k. effektskatten. Under det senaste året har larmrapporterna från en hårt trängd kärnkraftsbransch kommit slag i slag. Den ena efter den andra kärnreaktors ekonomiska livslängd bedöms vara utmätt, och beslut om förtida avveckling fattas av kärnkraftsbolagen medan passiva företrädare för regeringspartierna antingen gnuggar händerna av förtjusning eller tvingas försvara regeringens agerande inför djupt bekymrade industri- och fackföreningsföreträdare.

I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:2249 (FP) anser jag att den akuta situationen kräver att det genomförs en konsekvensanalys av vad de aviserade reaktorstängningarna betyder för förlorad baskraft, för ökad energiimport och för klimatet. Uppdraget bör kunna läggas på Energimyndigheten. Den nyssnämnda motionen tillstyrks således i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

11. Kärnkraft, punkt 3 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 9 och 11 samt
avslår motionerna
2015/16:798 av Erik Ottoson (M) yrkande 1,
2015/16:902 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1223 av Katarina Brännström (M),
2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:1365 av Ola Johansson (C) yrkande 1,
2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) yrkande 1,

2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
2015/16:2085 av Michael Svensson (M),
2015/16:2153 av Lars Eriksson (S),
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 7,
2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2,
2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6,
2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 6–8 och 12.

Ställningstagande

Sverige är det land inom EU som har lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Vattenkraften och kärnkraften är huvudförklaringen till detta. Jag och Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurs-effektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. Vi eftersträvar ett energisystem med såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov. På lång sikt vill jag och Kristdemokraterna att energisystemet ska bestå till 100 procent av förnybar energi. Innan vi når dit kommer emellertid kärnkraften att vara en mycket viktig leverantör av baskraft. Om vi vill möta framtidens utmaningar med minskade koldioxidutsläpp och stärkt konkurrenskraft går det inte att bortse från kärnkraften som en i huvudsak koldioxidneutral energikälla.

Jag och Kristdemokraterna vill verka för en bred blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken inom den parlamentariska Energikommissionen som regeringen har tillsatt. Det bekymrar oss emellertid att regeringen fattar beslut under Energikommissionens arbete som äventyrar kärnkraftens förutsättningar att fungera som en brygga in i ett energisystem som helt bygger på förnybar energi. Med dagens mycket låga elpriser och ändrade marknadsförutsättningar är det viktigt att kärnkraften ges goda förutsättningar. Jag instämmer därför i det som sägs i motion 2015/16:3149 (KD) om att det är viktigt att energiförsörjningen tryggas genom förnybara energikällor innan politiska beslut tas som kan få omfattande konsekvenser för kärnkraftens framtid och därmed Sveriges energiförsörjning. Vidare står jag bakom det som sägs i motionen om att det är mycket betydelsefullt att satsa på forskning om såväl förnybar energi som kärnteknik för att kunna trygga Sveriges framtida energibehov.

Med det anförda tillstyrks motion 2015/16:3149 (KD) i de här aktuella delarna. Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de motsvarande delarna.

12. Förnybar energi, punkt 4 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 11,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 11, 12 och 17 samt

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 5, 13 och 16.

Ställningstagande

Av den förnybara elproduktionen är vattenkraften den i särklass mest användbara. Den är både storskalig och småskalig och det är möjligt att lagra energi i vattenmagasinen och vid behov omvandla den till el. Därutöver är vattenkraften reglerbar, vilket blir en allt mer värdefull egenskap i takt med att väderberoende energikällor som sol- och vindkraft byggs ut. Enligt vår uppfattning måste Sveriges vattenkraft således bevaras och utvecklas.

Mot den bakgrunden ser vi med tilltagande oro på vad som håller på att hända med den småskaliga vattenkraften. Sveriges ca 1 900 mindre vattenkraftsstationer ligger ofta på platser där vattenkraften har använts i århundraden för att driva kvarnar, sågar, hammare och liknande. Utöver det kulturhistoriska värde som dessa kraftverk representerar så svarar de i södra Sverige för nästan tjugo procent av den installerade effekten. Det är således bekymmersamt av flera skäl att dessa kraftverk nu hotas av nedläggning till följd av omfattande och kostsamma nyprövningar av befintliga tillstånd.

Sverigedemokraterna har i motion 2015/16:2854 föreslagit flera åtgärder för att komma tillrätta med den småskaliga vattenkraftens problem bl.a. att det ska införas ett moratorium mot ovan nämnda nyprövningar i väntan på en översyn av miljöbalken. Vi står naturligtvis bakom dessa förslag vilka emellertid kommer att behandlas av civilutskottet senare under våren 2016. För att även här belysa dessa frågor tillstyrker vi dock det mer allmänt hållna yrkandet i motion 2015/16:2655 (M) om att den småskaliga vattenkraften ska värnas. De övriga motionsyrkandena om förnybar energi som behandlas i detta avsnitt anser vi bör avslås av riksdagen.

13. Förnybar energi, punkt 4 (C)

av Helena Lindahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 11 och 12 samt avslår motionerna

2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 11,

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 17,

2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 5, 13 och 16.

Ställningstagande

Centerpartiet har en lång tradition av att driva politik som förenar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. I min och Centerpartiets vision svarar Sverige 2050 inte för några nettoutsläpp av växthusgaser. Som delmål på vägen till att uppnå denna vision vill vi ha 100 procent förnybar energi till 2040. För att nå dessa mål behöver bl.a. den fossila energin ersättas med förnybar, och jag står därför bakom förslaget i motion 2015/16:2371 (C) om fortsatta satsningar på att bygga ut den förnybara energin. Jag vill i det sammanhanget gärna framhålla de unika förutsättningar som Sverige har när det gäller att producera förnybar energi. Sol- och vindkraften utgör tillsammans med vattenkraft och biokraft basen i ett robust och helt förnybart energisystem. Jag tror också att det finns mycket goda möjligheter för Sverige att på sikt exportera ännu mer förnybar el till länder i vår omvärld. Här krävs det emellertid att kraftöverföringskapaciteten till våra grannländer förbättras. Export av förnybar el gör stor klimatnytta när den ersätter fossil produktion och beroendet av rysk olja och gas minskar i våra grannländer. Jag instämmer därför i det som sägs i den ovannämnda motionen om att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen bör framföra betydelsen av att främja Sverige som Europas gröna batteri.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

14. Förnybar energi, punkt 4 (L)

av Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 11 och avslår motionerna

2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 11, 12 och 17,

2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 5, 13 och 16.

Ställningstagande

Förnybar energiproduktion kan i många avseenden betraktas som något positivt. Detta innebär å andra sidan inte att sådan energiproduktion bör tillkomma överallt och till vilket pris som helst.

Jag och Liberalerna värnar användningen av gemensamma resurser och är angelägna om att de energipolitiska styrmedel som utformas verkligen leder till maximal nytta. Mot den bakgrunden vänder vi oss emot regeringens förkärlek för att använda kortsiktiga och oförutsägbara bidrag för att stimulera förnybar energi. Vad som behövs är i stället långsiktiga och teknikneutrala styrmedel.

I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:2249 (FP) anser jag att solenergin har drabbats av en sällsynt olycklig kombination av bl.a. investeringsstöd och skattepålagor där det dessutom har getts otydliga besked och där regeringen har backat från aviserade förändringar. Dyligt agerande gynnar definitivt inte en växande marknad. Med instämmande i vad som sägs i motionen tillstyrker jag förslaget om ett tillkännagivande om ekonomiska styrmedel för solenergi med innebörden att kortsiktiga bidrag ska ersättas av långsiktiga teknik- och konkurrensneutrala villkor. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

15. Förnybar energi, punkt 4 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 4, 5, 13 och 16 samt avslår motionerna
2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkandena 1 och 2,
2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD),
2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),
2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),
2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 11,
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 11, 12 och 17 samt
2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Som jag redan tidigare har redovisat i detta betänkande eftersträvar jag och Kristdemokraterna ett energisystem med såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till lokala och industriella behov. På lång sikt vill vi att energisystemet ska bestå till 100 procent av förnybar energi. Satsningar på förnybar energiproduktion kommer att vara viktiga för att nå detta mål.

En av de energikällor som skulle kunna tas bättre till vara är solen. Jag välkomnar därför det arbete som pågår med att ta fram en strategi för hur solenergin ska komma till bättre användning i Sverige. Samtidigt är jag något brydd över hur regeringen har avgränsat det uppdrag man har gett till Energimyndigheten på detta tema och instämmer i det som sägs i motion 2015/16:3149 (KD) om att uppdraget bör kompletteras. Enligt min och motionärernas uppfattning omfattar begreppet solenergi de tre delarna värme, el och kyla. Alla dessa delar omfattas inte av uppdraget som i stället handlar om att se på infrastrukturfrågor, bygglov, utformning av stöd och krav på kompetens. Med det anförda tillstyrks motionen i den aktuella delen. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks.

16. Vissa gasfrågor, punkt 5 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21 och 27 samt

avslår motionerna

2015/16:950 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:1390 av Monica Green (S),

2015/16:2058 av Josef Fransson (SD) yrkande 2 och

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Enligt vår och Sverigedemokraternas uppfattning finns det en stor outnyttjad potential i Sverige för att framställa metan av olika avfallsprodukter. Denna biogas går att använda till både el- och värmeproduktion men är särskilt intressant eftersom den också fungerar utmärkt som fordonsbränsle. Den förnybara biogasen kan därmed inte bara ersätta fossila drivmedel, utan den positiva effekten för klimatet blir dubbel eftersom förbränning av gasen är bättre än att den – som är en mycket potent växthusgas – släpps direkt ut i atmosfären.

För att producenterna av biogas ska få bättre förutsättningar är det enligt vår uppfattning emellertid nödvändigt med en politik som understöder producenternas möjligheter att koppla in sig på det befintliga gasnätet. I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:2854 (SD) förordar vi en utbyggnad av det svenska gasstamnätet, med den primära målsättningen att nätet når ut till de jordbruksintensiva regionerna i t.ex. Skåne och Västra Götaland där tillgången till stallgödsel är god. För att utbyggnaden ska ske på ett samhällsekonomiskt bra sätt och för att hela kedjan från produktion, lagring och distribution till användning ska bli optimal anser vi – med instämmande i vad som sägs i motionen – att kompetensen på området bör samordnas nationellt och att det även bör dras upp riktlinjer för en nationell gasstrategi.

Med det anförda tillstyrker vi motion 2015/16:2854 (SD) i de här aktuella delarna. Vi anser emellertid inte att det är nödvändigt att mer precist peka ut någon särskild del av det svenska gasstamnätet som bör prioriteras vid en eventuell utbyggnad än vad vi redan har gjort i det föregående stycket. Motion 2015/16:2058 (SD) bör därför avslås av riksdagen. Även motionerna 2015/16:950 (M), 2015/16:1390 (S) och 2015/16:3149 (KD) avstyrks. Den sistnämnda motionen avstyrks i den aktuella delen.

17. Vissa gasfrågor, punkt 5 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2015/16:950 av Gunilla Nordgren (M),
2015/16:1390 av Monica Green (S),
2015/16:2058 av Josef Fransson (SD) yrkande 2 och
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 21 och
27.

Ställningstagande

Bio- och naturgas bör på sikt kunna spela en allt större roll i den svenska energimixen. Naturgas är ett effektivt bränsle med mycket låga utsläpp av svavel, kväveoxider, tungmetaller och partiklar. Utsläppen av koldioxid är dessutom avsevärt lägre än vid förbränning av kol eller olja. Naturgas kommer onekligen att kunna vara en betydelsefull pusselbit i arbetet med att ersätta olja och kol i det europeiska energisystemet.

Ur utsläppssynpunkt är biogas ett ännu bättre alternativ än naturgas eftersom förbränning av biogas inte bidrar med några nettoutsläpp av koldioxid till atmosfären. Biogas kan dessutom produceras i Sverige, vilket ger en säkrare tillgång och ett mindre beroende av naturgasimport. Tyvärr har Sverige hittills varit dåligt på att ta till vara biogasens fördelar, inte minst som en följd av bristande infrastruktursatsningar på området.

Jag instämmer därför i det som sägs i motion 2015/16:3149 (KD) om att riksdagen bör uppmana regeringen att undersöka möjligheterna till en förbättrad infrastruktur för distribution och lagring av naturgas och biogas i landet. De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

18. Energieffektivisering, punkt 6 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 34 och

avslår motionerna

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 2,

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24 och

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 15.

Ställningstagande

För att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill vi och Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv.

Vi ser en effektivare energianvändning som ett betydelsefullt inslag i denna politik. I likhet med vad som anförs i motion 2015/16:2854 (SD) menar vi att det finns en betydande potential att effektivisera energianvändningen inom både transportsektorn, industrin och den offentliga sektorn. Det är dessutom ofta både samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt lönsamt att vidta åtgärder för att effektivisera energianvändningen. Vidare finns möjlighet att minska utsläppen av växthusgaser genom en bättre energihushållning. För svensk del kan inte minst åtgärder med inriktning på energieffektivisering inom den elintensiva basindustrin bidra till stärkt konkurrenskraft och därigenom fortsatt samhällsnytta i form av exportinkomster och arbetstillfällen. Inom den offentliga sektorn finns goda möjligheter att energieffektivisera bl.a. genom upphandling av ny och innovativ, energieffektiv teknik.

Vi ser också en betydande energieffektiviseringspotential inom bostadssektorn men är i dagsläget inte beredda att tillstyrka motionsyrkanden som gäller energispar- eller energieffektiviseringslån. Vi har noterat de hittillsvarande slutsatser som Energimyndigheten och Boverket har dragit om dylika styrmedel och att de båda myndigheterna har i uppdrag att uppdatera och komplettera det tidigare lämnade underlaget med bl.a. samhällsekonomiska analyser av relevanta styrmedel. Uppdraget kommer att redovisas senare under innevarande år, och vi anser att det finns skäl för riksdagen att invänta denna redovisning innan den agerar med anledning av de här aktuella förslagen om energispar- eller energieffektiviseringslån.

Sammantaget innebär det anförda att vi tillstyrker motion 2015/16:2854 (SD) i den del som gäller energieffektivisering. Motionerna 2015/16:820 (S), 2015/16:1938 (KD) och 2015/16:2019 (SD) avstyrks. De två sistnämnda motionerna avstyrks i de aktuella delarna.

19. Energieffektivisering, punkt 6 (KD)

av Penilla Gunther (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24 och
avslår motionerna
2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 2,
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 15 och
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 34.

Ställningstagande

Jag och Kristdemokraterna anser att en trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i den svenska ekonomin och avgörande för vår välfärd. Min syn på energipolitiken grundar sig på förvaltarskapstanken. De ändliga resurserna ska förvaltas utan att förbrukas.

Med denna hållning är det naturligt för mig att betrakta en allt effektivare energianvändning som ett framgångsrecept för att stärka den elintensiva industrins konkurrenskraft, sänka hushållens energikostnader och minska utsläppen av växthusgaser.

En sektor som jag vill lyfta fram i sammanhanget är bostadssektorn. I likhet med vad som sägs i motion 2015/16:1938 (KD) ser jag betydande risker med den subventionsiver som präglar regeringens agerande för att få till energi-effektiveringsinsatser inom denna sektor. Med den tilltänkta fördelningsmodellen förefaller det inte alls osannolikt att de medel som regeringen har avsatt kommer att landa i fel fickor och således inte få eftersträvad effekt i form av en effektivare energianvändning.

För att stimulera energieffektiviserande renoveringar förordar jag och Kristdemokraterna den modell som beskrivs i den nyssnämnda motionen. Det handlar om en modell som framgångsrikt används i Tyskland och som i korthet innebär att staten tillhandahåller förmånliga energisparlån till fastighetsägare för energinvesteringar i bostäder. Förslaget i motionen om att en sådan modell ska utredas tillstyrks. Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

20. Vissa övriga frågor, punkt 7 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 28 och
avslår motionerna

2015/16:721 av Jan Lindholm (MP),
2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,
2015/16:1097 av Jan R Andersson (M),
2015/16:1425 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S),
2015/16:1567 av Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) och
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning är det viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning. En hög grad av självförsörjning är att föredra för att säkerställa att vi uppnår målen med vår energipolitik. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar.

En betydelsefull pusselbit i det sammanhanget är den inhemska svenska energikällan torv. Utöver att torven kan fungera som ett bra bränsle i kraftvärmeverk kan en klok utvinning av torv också bidra till att lindra det betydande läckaget av växthusgaser från torvmark som redan är påverkad av mänsklig aktivitet (exempelvis dikning). Ökad torveldning skulle dessutom kunna leda till ett minskat behov av att importera fossila bränslen. Dessutom kan torvbrytning skapa sysselsättning på de platser där sådan brytning är möjlig, inte sällan på landsbygden där utbudet av arbetstillfällen kan vara begränsat.

Förutsättningarna för att få fart på torvutvinningen hämmas emellertid av hur dagens styrmedel är utformade. I Sverige klassas torven som förnybar vid kraftproduktion och är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av handel med utsläppsrätter eftersom EU betraktar torv som ett fossilt bränsle. EU:s hållning i frågan ser vi som olycklig och vill därför att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att inom EU verka för att torv från påverkade torvmarker ska behandlas på samma sätt som biobränslen. Vi tillstyrker således motion 2015/16:2854 (SD) i den del som innefattar en begäran om ett sådant tillkännagivande.

Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

21. Vissa övriga frågor, punkt 7 (C)

av Helena Lindahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 25 och

avslår motionerna

2015/16:721 av Jan Lindholm (MP),

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2015/16:1097 av Jan R Andersson (M),

2015/16:1425 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S),

2015/16:1567 av Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) och

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 28.

Ställningstagande

Utsläppen från transportsektorn är den största klimatutmaningen i Sverige. Jag och Centerpartiet vill fortsätta vara starkt pådrivande i omställningen av transportsystemet och bygga vidare på de framgångar som uppnåddes på detta område under alliansregeringen. Mitt och Centerpartiets mål är att fordonsflottan ska vara fossiloberoende till 2030. Som ett delmål mot en fossiloberoende fordonsflotta anser jag att Sverige bör höja ambitionerna till 30 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020.

I Centerpartiets partimotion 2015/16:2371 finns ett flertal förslag till åtgärder som syftar till att göra det möjligt att nå de nyssnämnda målen. Jag står självfallet bakom samtliga dessa förslag, men eftersom det endast är ett av dem som är föremål för behandling i detta betänkande nöjer jag mig med tillstyrka förslaget om att det införs krav inom EU på att varje ny bil som säljs ska energideklarerars. En sådan deklARATION kan exempelvis utformas på ett liknande sätt som det som används för vitvaror. Därigenom synliggörs en bils klimatprestanda för bilköparen, och de miljömedvetna konsumenternas val kan i förlängningen påverka utbudet av energi- och klimateffektiva bilar på ett positivt sätt.

Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:488 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när det är färdigutbyggt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:721 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sårbarhet och systemfel med el för uppvärmning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:798 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnkraften kommer att behövas för Sveriges framtida energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:820 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta möjligheten till fortsatt stimulans av grön omställning som skapar arbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökad energieffektivisering för minskad energiförbrukning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:902 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnkraftsproduktion inte bidrar till växthuseffekten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte i förtid ska fasa ut befintliga, säkra och uppgraderade kärnkraftsreaktorer och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:950 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stimulera en ökad användning av biogas som fordonsbränsle och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1073 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att öka produktionen av energitorv och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1097 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kärnkraftens spillvärme i fjärrvärmeproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1223 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svensk kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1225 av Jenny Petersson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna Sveriges framtida energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1321 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förnyelse och effektivisering av befintlig vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1362 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, FP, KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1365 av Ola Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Ringhals blir ett forsknings- och kompetenscentrum för förnybar elkraft, transmission och distribution och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1390 av Monica Green (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biogas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1425 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheter till åtgärder så att direktverkande el som uppvärmningsform för permanentbostäder kan vara borta senast 2025 och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1530 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att förbättra förutsättningarna för marin energiteknik och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1537 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning om vindkraftens påverkan på individer och miljön och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1539 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör få i uppdrag att stödja relevant forskning inom kärnkraftsområdet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1567 av Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tydliga indikationer om att långsiktigt nyttja torven som en resurs i det svenska energisystemet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1579 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en konsekvensbeskrivning av den svenska industrins konkurrenskraft vid en förhastad stängning av svenska kärnkraftsreaktorer och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en modell för energisparlån och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektiviserings- och energisparlån och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2058 av Josef Fransson (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning angående en utbyggnad av stamgasnätet från Göteborg och upp i Västra Götaland och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2085 av Michael Svensson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kärnkraftens betydelse för svensk energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2153 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en minskad sårbarhet i den svenska energiförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2249 av Jan Björklund m.fl. (FP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har en säker och effektiv elproduktion med mycket små utsläpp av växthusgaser, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom elexport till våra EU-grannar kan bidra till att göra EU mer energisäkert och våra grannar mindre beroende av rysk gas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Alliansens energiöverenskommelse ska utgöra grunden vid en blocköverskridande energiöverenskommelse och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör få i uppdrag att göra en konsekvensanalys av vad stängningar av kärnkraftsreaktorer betyder för förlorad baskraft och ökad energiimport liksom klimatet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver en liberalisering av energipolitiken där kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft kan konkurrera på egna meriter, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiska styrmedel för solenergi och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en stabil och koldioxidsnål elproduktion som levererar ren el till eldrivna fordon, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2261 av Jan Björklund m.fl. (FP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste delta aktivt i arbetet med EU-kommissionens förslag till energiunion och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2371 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att bygga ut den förnybara energin och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja Sverige som Europas gröna batteri och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för en planeringsram till år 2030 om 4 TWh solvärme och 4 TWh solel, såsom för vindkraften, och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom EU införa att varje ny bil som säljs ska energideklaras, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsa på energiforskning med en inriktning som bidrar till behov för alla relevanta kraftslag och delar av energiområdet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2447 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsa på energiforskning och med en inriktning som bidrar till behov för alla relevanta kraftslag och delar av energiområdet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2451 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig energipolitik och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2542 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken kring energiforskning och på nästa generations gröna energi och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2655 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna om och stödja den småskaliga vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energipolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig satsning på kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrens inom kärnkraftsbranschen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera kärnteknisk forskning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 17 kap. 6 a § miljöbalken avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en utbyggnad av stamgasnätet till våra jordbruksintensiva regioner och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ta fram en nationell gasstrategi för maximal samhällsnytta och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att torv klassas som förnybart i EU och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet för att uppnå de energi- och klimatpolitiska målen och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenskt vattenkraftcentrum i uppdrag att utreda utvecklingspotentialen för svensk vattenkraft genom ny miljövänlig teknik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör göras om den småskaliga vattenkraftens miljöpåverkan och dess kultur- och näringsvärde på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att satsa på forskning inom såväl förnybar energi som kärnteknik för att trygga Sveriges framtida energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den partiöverskridande överenskommelsen inom Energikommissionen ska bygga vidare på Alliansens energiöverenskommelse från 2009 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att trygga energiförsörjningen genom förnybara energikällor innan politiska beslut tas som kan få omfattande konsekvenser för kärnkraftens framtid och Sveriges energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de tre delarna – värme, el och kyla – bör tas med i det regeringsuppdrag som getts till Energimyndigheten om att utveckla en strategi för solenergi och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för förbättrad infrastruktur för distribution och lagring av naturgas och biogas i landet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att geoenergi bör föras fram i högre grad när det handlar om att uppnå ett hållbart energisystem och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av subventioner bör göras för möjlighet till omprövningar som gynnar ny miljövänlig teknik, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av energiunionen för att säkerställa överkomlig, trygg och hållbar energi för EU och dess medborgare och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör uppmuntra medlemsländernas egen utvinning, förädling och produktion av råvaror och förnybara energislag i syfte att undvika beroendeställning till andra länders energitillförsel utanför EU och tillkännager detta för regeringen.